

S N G

2

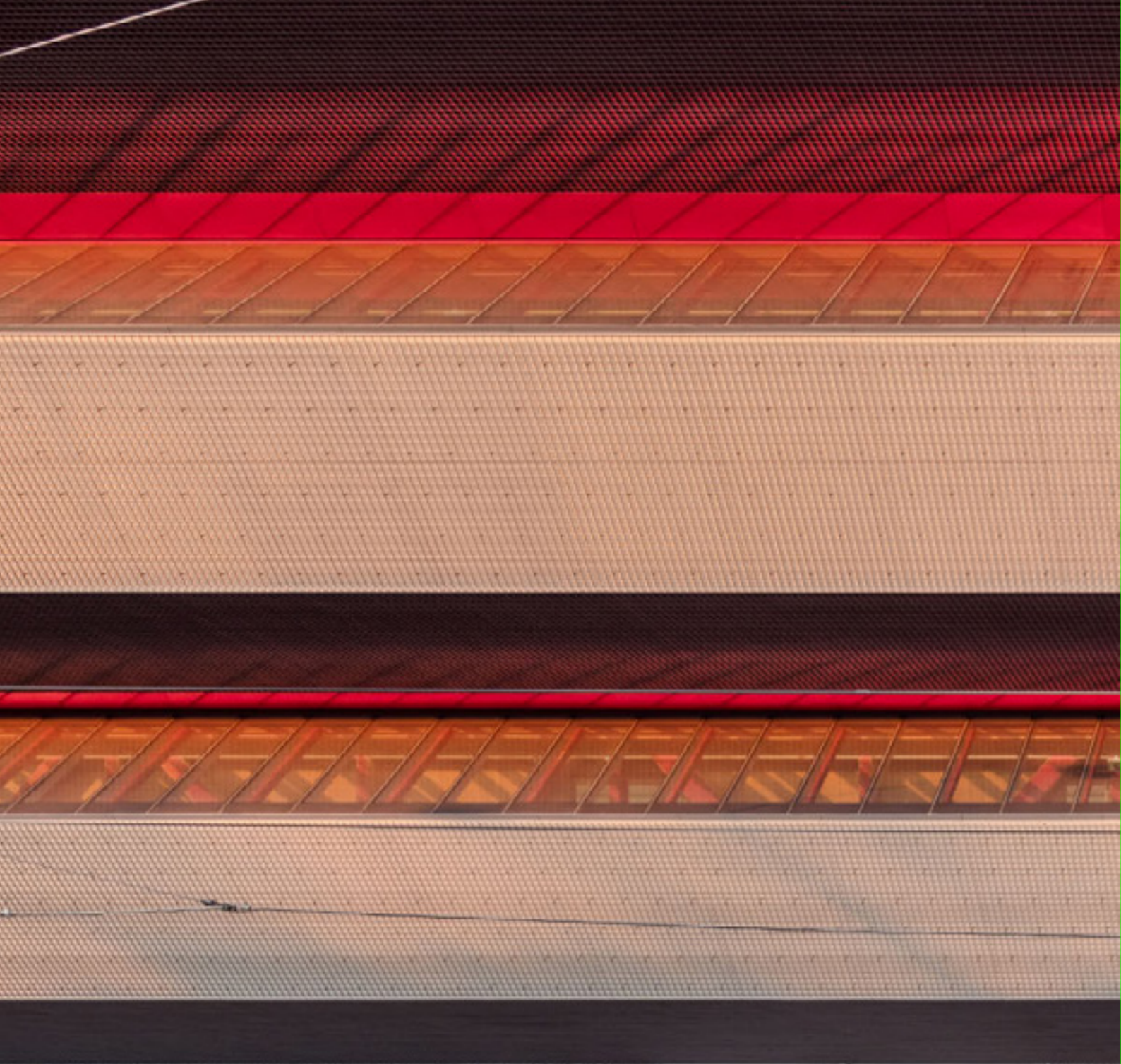
3

Slovenská
národná
galéria

Výročná správa

2023

Slovenská národná galéria
a rok 2023

Výročná správa

I
ROK (PO)OTVORENÍ
6 — 13

II
ZÁKLADNÉ ČÍSLA
14 — 17

III
STARÁME SA
O ZBIERKY SNG
18 — 21

IV
ROZŠIRUJEME
ZBIERKY SNG
22 — 23

V
DIGITALIZUJEME
ZBIERKY SNG
24 — 27

VI
POMÁHAME
ROZVÍJAŤ VÝSKUM
28 — 31

VII
VYSTAVUJEME
32 — 39

VIII
VYDÁVAME
PUBLIKÁCIE
40 — 43

IX
RIEŠIME
DIGITÁLNE SLUŽBY
A SPOLUPRACUJEME
NA PROJEKTOCH
44 — 49

X
POSKYTUJEME SLUŽBY
PRE ODBORNÚ
I LAICKÚ VEREJNOSŤ
50 — 59

XI
STARÁME SA O NAŠICH
NÁVŠTEVNÍKOV
A NÁVŠTEVNÍČKY
60 — 61

XII
PRACUJEME
NA INKLÚZII
A SCITLIVOVANÍ
SPOLOČNOSTI
62 — 67

XIII
VZDELÁVAME
68 — 77

XIV
ORGANIZUJEME
(PRIESTOR PRE)
PROGRAMY
78 — 83

XV
SME ONLINE
84 — 87

XVI
BUDUJEME
A POSÚVAME
VIZUÁLNU
IDENTITU SNG
88 — 93

XVII
VYSUNUTÉ
PRACOVISKÁ SNG:

XVII.1
SHAUBMAROV
MLYN V PEZINKU
95 — 99

XVII.2
ZVOLENSKÝ
ZÁMOK
100 — 103

XVII.3
GALÉRIA
ĽUDOVÍTA FULLU
V RUŽOMBERKU
104 — 106

XVII.4
KAŠTIEL STRÁŽKY
107 — 109

XVIII
ZO SNG O SNG
110 — 113

Obsah

I

Rok (po)otvorení

Dokončenie *náročnej rekonštrukcie* bolo pre nás určujúcou udalosťou celej dekády. Ten termín nie je len pridaním popisného adjektíva, ale je to aj skutočný terminus technicus popisujúci našu skúsenosť. Práca bola pre nás doslova pohlcujúca, pretože sme museli eliminovať mnohé bežné činnosti, aby nám zostali sily a priestor pre záverečný šprint.

Keď sa konečne všetko podarilo, na najčastejšiu otázku, skúmajúcu naše pocity pri otvorení, sme mnohí nemohli odpovedať. Už vtedy sme však vedeli, že najdôležitejšia bude prevádzka, teda to, ako dokážeme užívať nový areál, ako rýchlo sa ho budeme vedieť „naučiť“ a predovšetkým ako dobre ho dokážeme priblížiť verejnosti. Od marca 2023, keď sme rozbehli testovaciu prevádzku, bol pre nás zvyšok roka testom verejnosti.

Vráťme sa ale ešte trochu späť, aby sme odpočítali, ako to vlastne bolo. Najdôležitejšie rozhodnutie sa udialo v lete 2022, keď sme sa v súčinnosti so zriaďovateľom dohodli, že otvoríme hneď, v tomto prípade to znamenalo 11. decembra, čo bolo 46! dní po tom, ako nám bola odovzdaná stavba a naštartovaná kolaudácia. Volili sme medzi dvoma najbežnejšími spôsobmi otvorenia budovy verejnosti – buď ju hneď testovať skúšobnou prevádzkou a naplňať ju postupne, alebo ju otvoriť až po roku, počas ktorého budeme najskôr pripravovať expozície, vyladovať technológie, v pokoji sa sťahovať. Rozhodnutie otvoriť hneď sme brali najmä ako ústretový krok voči verejnosti.

Znamenalo to skúšobnú prevádzku za čiastočného chodu inštitúcie. Bolo to náročné, keďže nie každý mal pre testovanie pochopenie, pretože nie je jednoduché robiť viacero vecí naraz a termíny na dodávku infosystému a interiéru nie vždy spĺňali plán. Dlhodobé expozície neboli vo finančnom pláne pre galériu vôbec a na ich realizáciu sme si vlastne museli „našetriť“.

Možno to raz niekomu pomôže, keď sa pustí do podobnej úlohy a možno to iným pomôže pochopiť, čím sme prešli, aby sme mali normálnu fungujúcu galériu. Pre poriadok uvádzam, že sme celkom nevedeli, do čoho vlastne ideme.

Tu je nás stručný check list →

1) TESTOVACIA PREVÁDZKA

– pre verejnosť od marca,
pre SNG od januára

Galériu sme síce v testovacej prevádzke otvorili v marci, no naša práca od slávnostného decembrového (po)otvorenia prebiehala nepretržite – pohovory na nové pracovné pozície, nastavenie a rozšírenie komplexnej starostlivosti o našich návštevníkov, zabezpečenie upratovania a plného vybavenia galérie či nákup čistiacich strojov a prostriedkov, ktoré musia prejsť procesom verejného obstarávania. To všetko a omnoho viac na pozadí architektonických prehliadok novým areálom, ktorým sme previedli stovky zvedavých ľudí.

2) ZÁKLADNÝ INFOSYSTÉM

Areál nie je budova, to sme sa naučili hneď. K otvoreniu sme urobili všetko pre to, aby sme mali označené aspoň toalety a výstavné sály, ale to je z celého infosystému iba malý zlomok. Infosystém pre novú SNG je výsledkom niekoľkoročnej práce grafických dizajnérov Pavlíny S. Morháčovej, Braňa Matisa a Beáty Paňákovej. Sú to všetky navigačné totémy, označenia dverí, pútače a vyše tristostranový manuál ako na to. Všetko pribúda postupne a cieľová rovinka cesty k (ne)blúdeniu je už na dohľad.

3) ZVLÁDAŤ PREVÁDZKU NA DVOCH MIESTACH A NEZBLÁZNIŤ SA

Keďže dodávka interiéru nenadväzovala tesne na dokončenie stavby, museli sme prvý polrok fungovať na dvoch miestach – „Hurbanove kasárne“ (dočasné pracovisko administratívy SNG) a zrekonštruovaná „Riečna“ sa stali dvoma bodmi, medzi ktorými sme všetci oscillovali.

4) DODÁVKA INTERIÉRU, RADOŠŤ NESKOREJ JARI

Interiér sme paralelne riešili v dvoch celkoch – pre návštevníkov: sedačky, lavičky, seminárne miestnosti, smetné koše, kvetináče, vešiaky, ateliér, knižnica, bádatelňa, kinosála; a interne: zariadenie kancelárií, zasadačiek, špecializovaných pracovísk. Dodávky od dvoch rôznych dodávateľov s rôznymi lehotami – heslo preniesť, vybalíť, vyladiť a zladíť.

5) PREŠTAHOVANIE ADMINISTRATÍVY, ŠKATULE HÝBTE SA!

Sťahovaniu predchádzalo IT oživenie budovy. Zapojenie všetkých počítačových systémov, aby sa kolegovia mohli premiestniť a rovno fungovať – jeden systém sa vypne a zmigrujeme do nového. Dodnes nevieme, ako to naši trpezliví kolegovia Balázs Béres a Jozef Krúžek z IT oddelenia dokázali, každopádne to bol na verejnú inštitúciu heroický výkon. Na začiatku sa sťahovalo ekonomické oddelenie a prevádzka a postupne ďalších vyše 100 kolegov a kolegýň.

6) SŤAHOVANIE REŠTAURÁTORSKÝCH ATELIÉROV A DIGITALIZAČNÉHO CENTRA

Zariadiť režimové pracoviská, reštaurátorské ateliéry, laboratórium, fotoateliér a digitalizačné pracovisko. Urobiť to tak, aby bol prestoj medzi rozbehnutými činnosťami čo najmenší.

7) NEUSTÁLE AKCIE A EVENTY

Politika novej budovy bola otvorenosť. Chceli sme sa stať hosťiteľom rôznych kultúrnych udalostí, aby mali možnosť spoznať areál aj

8) LETO NA NÁDVORÍ A SADENIE ZÁHRADY

Nádvorie Vodných kasární je zamýšľané ako príjemné pobytové miesto. Pomohli nám záhradníci, s ktorými sme zasadili 72 črepníkov rastlín, aby sme posilnili pocit zelenej oázy v strede mesta. Nádvorie sa tak stalo kulisou influencerov, ale aj kočíkujúcich mamičiek, potulujúcich sa turistov a obyvateľov Bratislavy, ktorí si zvykli iba prísť posedieť.

9) GARÁŽE SUSEDOV, OBLÚBIŤ SI VYDRŽANÍM

S novým vedením Starého Mesta sme spoločne skultivovali priestor pred starými garážami v našom

bezprostrednom susedstve a vytvorili novú možnú prístupovú cestu ku galérii priamo z Hviezdoslavovho námestia. Snažíme sa stavby prijať a naučiť ich vnímať ako „site specific“ dielo osobitného galerijného humoru.

10) HUMNO, HOSPODÁRSKY DVOR À LA GALÉRIA

Ukončením stavby neboli hotové ďalšie „drobnosti“, ktoré sa nabalovali s postupujúcimi prácami. Realizovali sme „humno“ ako súčasť hospodárskeho dvora, malú stavbu navrhnutú z recyklovaného obkladu zo starej budovy.

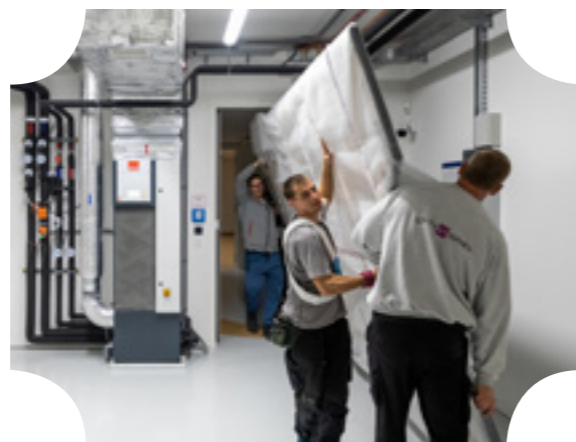
11) KINO S LUMIÈROM

Rozbehnúť areál nám pomohla aj spolupráca so Slovenským filmovým ústavom, s ktorým sme prevádzkovali Kino Lumière v SNG.

12) SŤAHOVANIE DEPOZITÁROV

Začala veľká operácia sťahovania depozitárov zo všetkých miest, tzn. z Hurbanových kasární, Esterházyho paláca aj z našich vysunutých pracovísk vo Zvolene a v Ružomberku. Je v tom niečo nesmierne upokojujúce vybalovať veci a ukladať ich do nových políc, točiť posuvnými regálmi a hľadať to správne miesto. Len pre prehľad – ide o vyše 80 tisíc zbierkových predmetov.

13) AKVIZÍCIE DO ZBIERKOVÉHO FONDU, NÁKUPY PO „STO ROKOCH“

Súčasťou nového, normálneho prevádzkového rozpočtu bol aj rozpočet na akvizície – nákupy do zbierok. Situácia, v akej sme neboli roky. Bola to ďalšia nečakaná a náročná práca, pretože nie je len o výbere diel, ale o ich katalogizácii, nafotení, digitalizácii, uložení a najmä o správnom rozhodnutí.

14) PRVÉ DLHODOBÉ EXPOZÍCIE

Napriek výzvam novej prevádzky a sťahovaniu sme dokázali otvoriť dve zásadné dlhodobé expozície – *Slovenskú modernu* a *Sakrálnu umenie*. Sú to fondy, ktoré sú tradične vnímané ako domáce „rodinné striebro“. Správnou prioritizáciou úloh k nim pribudla aj expozícia z daru Zbierky Linea a expozícia *Biblioman. Krásna kniha a dizajn* zo zbierky Igora Gazdíka.

15) KAVIAREŇ V SNG, NA HRANICI NEMOŽNÉHO

Kaviareň sme sa rozhodli prevádzkovať vo vlastnej réžii. Nie je na mieste kritizovať pravidlá, ale bolo by veľmi fajn, ak by štát motivoval

svoje inštitúcie, aby podnikali a snažili sa. Súťažiť aj minerálku, ktorú sa chystáte obratom predať, je naozaj demotivujúce a starším ročníkom nebezpečne pripomína kapitolu z Hlavy XXII. Nevzdávame sa.

16) BEZ NÁZVU

Súčasťou nového areálu je aj umelecké dielo na mieru priestoru – oslovili sme Denisu Lehockú, aby pre nás vytvorila súčasnú monumentálnu stenu. Vďaka daru Tatra banky je od novembra trvalou súčasťou átria. Na pôdoryse 15 x 2,75 m vznikla priestorová koláž, vizuálny text, výtvarná poézia, ale aj pôsobivá inštalácia – môžete si pred ňu sadnúť a dívať sa do nej ako do krajiny.

17) SŤAHOVANIE KNIŽNICE

Sťahovanie knižnice nie je len o presune kníh z políc na police, ale aj zmena celého prístupu – od uzatvorenej pultovej knižnice sa

chceme posunúť do otvorenej samoobslužnej. Bonusom pre odbornú verejnosť je projekt spojenia služieb Knižnice SNG a Knižnice VŠVU v jednom priestore. V marci 2024 tak vzniklo miesto plné jedinečných umenovedných titulov.

18) PREŠŤAHOVANIE DIGITÁLNEHO CENTRA Z BANSKEJ BYSTRICE DO ZVOLENA

Paralelne sme sťahovali a pripravovali nové pracovisko pre kolegov z Banskej Bystrice, keďže pod nás prešlo delimitované digitalizačné pracovisko z Múzea SNP. Naštartovali sme jeho chod, zrušili drahý nájom v skladoch v Banskej Bystrici a našli nové priestory v rámci Zvolenského zámku, aby sme netrieštili sily a digitalizovali na jednom mieste.

19) ZATVORENIE GALÉRIE ĽUDOVÍTA FULLU

SNG, to nie je iba areál v Bratislave. Po Fullových dňoch sme zatvorili GLF v Ružomberku, aby sme sa posunuli k rekonštrukcii objektu. Posledná výstava od Zuzany Gažíkovej, spájajúca miestnu komunitu a umenie, bola nielen sondou do života mesta, ale aj veľmi invenčným kurátorským projektom.

20) VIANOČNÝ STROMČEK

Posledným projektom roka 2023 bol vianočný *Štátý stromček* Ivany Šátekovej. Každý rok oslovujeme umelcov či dizajnérov, ktorí nám pomôžu poňať vianočnú výzdobu trochu netradične. Nikdy to však nie je iba o peknej dekorácii, tak to bolo i teraz – smutno-veselý cinkal až do Troch kráľov.

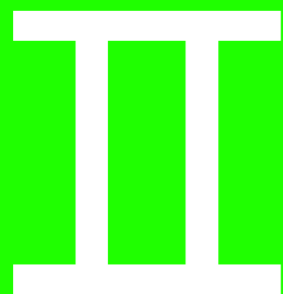

21) A EŠTE VEĽA, VEĽA ĎALŠÍCH VECÍ, NA KTORÉ SME V TOM ŠVUNGU MILOSRDNE ZABUDLI, ALE UŽ SÚ!

Niekedy si musíme pripomenúť našu motiváciu – robíme to (aj) preto, aby sme mali miesto, kam chodíme radi, kde je vidieť starostlivosť o veci a ktoré je kultúre nielen náplňou, ale aj prístupom a v tom, ako vyzerá.

Alexandra Kusá
generálna riaditeľka SNG

Základné čísla

NÁVŠTEVNOSŤ

204 686

návštevníkov výstav, expozícií a programov v Bratislave, Pezinku, vo Zvolene, v Strážkach a Ružomberku

134 685

návštevníkov výstav, expozícií a programov v SNG v Bratislave

99 397

návštevníkov výstav a expozícií v SNG v Bratislave

192 153

návštev starého a nového webu SNG

305 244

používateľov webumenia.sk

ROZPOČET A TRŽBY

10 534 335 €

rozpočet na rok 2023

1 181 386 €

tržby z predaja tovarov, služieb a vstupného

PERSONÁL

140

zamestnancov a zamestnankýň v Bratislave

5

zamestnancov a zamestnankýň v Schaubmarovom mlyne

30

zamestnancov a zamestnankýň na Zvolenskom zámku

7

zamestnancov a zamestnankýň v Galérii Ľudovíta Fullu

13

zamestnancov a zamestnankýň v Kaštieli Strážky

18

zamestnancov a zamestnankýň v Banskej Bystrici

III

Staráme sa o zbierky SNG

Aj napriek náročným podmienkam, ktoré so sebou prinieslo sťahovanie do novozrekonštruovaného areálu, naši reštaurátori pracovali na kondičnej príprave a inštalácii exponátov do pripravovaných výstav, ale najmä odborne ošetrili všetky vystavené diela v troch nových dlhodobých expozíciách.

Okrem toho sa venovali starostlivosti o zbierkové predmety a fondy v rámci ich kontinuálnej ochrany, kontrole diel pred digitalizáciou aj príprave našich diel, ktoré putovali do iných inštitúcií – s tým sa spája aj množstvo administratívy a výjazdy na kuriérske cesty. Uskutočnilo sa aj konzervovanie a fumigácia* dočasne deponovaných diel v majetku iných inštitúcií a subjektov.

V laboratóriu pri reštaurátorskom ateliéri na Zvolenskom zámku pokračovali rôzne výskumné analýzy a chemicko-technologické výskumy, zatiaľ čo v Bratislave sme nastavovali fungovanie úplne nového laboratórneho pracoviska. Na konzervátorsko-reštaurátorské pracovisko vo Zvolene, ktoré plánujeme dobudovať, sa v minulom roku presťahovalo technicko-materiálové zázemie aj kolegovia z pracoviska v Banskej Bystrici.

Najnovšie odborné poznatky naši reštaurátori a chemici získali napríklad na vedeckej konferencii *CSTI 2023 Interdisciplinárny výskum a ochrana kultúrneho dedičstva* na Bratislavskom hrade aj na ďalších odborných seminároch a workshopoch, napríklad *Copper Sulphate Pigments (CSPs)*. A keďže je ich práca nesmierne zaujímavá nielen pre odborníkov, kolegovia a kolegyně z oddelenia odbornej ochrany zbierok boli súčasťou rôznych tematických prednášok a kurzov SNG pre verejnosť.

Vedeli ste, že...?
Fumigácia alebo „plynovanie“ je vysoko účinný spôsob likvidácie škodcov všetkého druhu použitím plynu.

256

kompletne zreštaurovaných diel

196

rozpracovaných diel

914

diel, na ktorých boli prevedené ostatné reštaurátorské ošetrenia

943

diel prešlo odborným skrútingom

2291

diel ošetrených vo fumigačnej komore

6500

diel skontrolovaných, ošetrených a zabalených v rámci príprav na sťahovanie do nového depozitárneho domu v Bratislave

IV

Lucia Dovičáková: Home Sweet Home. 2015

Rozširujeme
zbierky SNG

Slovenská národná galéria systematicky buduje svoje zbierkové fondy už od svojho založenia v roku 1948. Po viacročnom útlme akvizičnej činnosti sme minulý rok obnovili proces získavania nových diel do našich zbierok.

Medzi významné minulo-ročné akvizície môžeme zaradiť dielo od Rudolfa Sikoru, plastiky od Viktora Freša a Štefana Papča, fotografie od autoriek Jany Hojstričovej a Dominiky Jackuliakovej, ktoré doteraz neboli zastúpené v zbierkach SNG, tiež kresby od Lucie Dovičákovovej a práce zoskupenia Kundy Crew. Pri príležitosti výstavy Marka Blaža sme zakúpili aj niekoľko jeho diel.

Ďalší poprední slovenskí súčasní autori a autorky, ktorých diela pribudli do našich zbierok, sú Kristián

Németh, Oto Hudec, Tomáš Rafa, Ján Ďurina, Zorka Lednárová, Robert Gábriš, Rastislav Sedlačík, Andrej Dúbravský, Katarína Hrušková, Martin Kochan a mnohí ďalší.

Aj cez každoročné akvizície národnej galérie je možné spätne sledovať, ako sa vyvíjalo slovenské (oficiálne i neoficiálne) umenie počas obdobia socializmu, ale i neskôr po jeho páde až do súčasnosti. Zbierky na jednej strane odhaľujú možnosti štátnej inštitúcie získavať diela príležitostným spôsobom na trhu so starým a s moderným umením aj zo súkromných majetkov, na druhej strane tiež ukazujú záujem súčasných umelcov a umelkýň o umiestnenie ich diel vo vrcholnej galerijnej inštitúcii na Slovensku.

157

diel získaných kúpou v celkovej cene 219 900 €

265

diel získaných darom v hodnote 90 400 €

11

diel získaných prevodom v hodnote 1700 €

Digitalizácia galerijných a múzejných zbierok je v súčasnosti viac než nevyhnutná pre odbornú, výskumnú aj vzdelávaciu činnosť či rôzne promo aktivity. V dvoch digitalizačných centrách v Bratislave a Banskej Bystrici a na jednom samostatnom pracovisku vo Zvolene digitalizujeme zbierky a archívne fondy nielen SNG, ale aj ďalších múzeí a galérií, s ktorými v tomto smere spolupracujeme.

**Digitalizujeme
zbierky SNG**

4449

zdigitalizovaných 2D aj 3D objektov

Digitalizačné centrum v Bratislave slúži najmä pre potreby SNG a má dve hlavné pracoviská. Fotoateliér je vybavený profesionálnymi stredoformátovými fotoaparátmi pre trojrozmerné predlohy a technológiou pre 360° panoramatické snímanie. V skenovacom pracovisku s veľkoformátovými múzejnými skenermi snímame obrazy, kresby, fotografie a iné dvojrozmerné predlohy, ďalší skener slúži na digitalizáciu negatívnych a pozitívnych fotomateriálov.

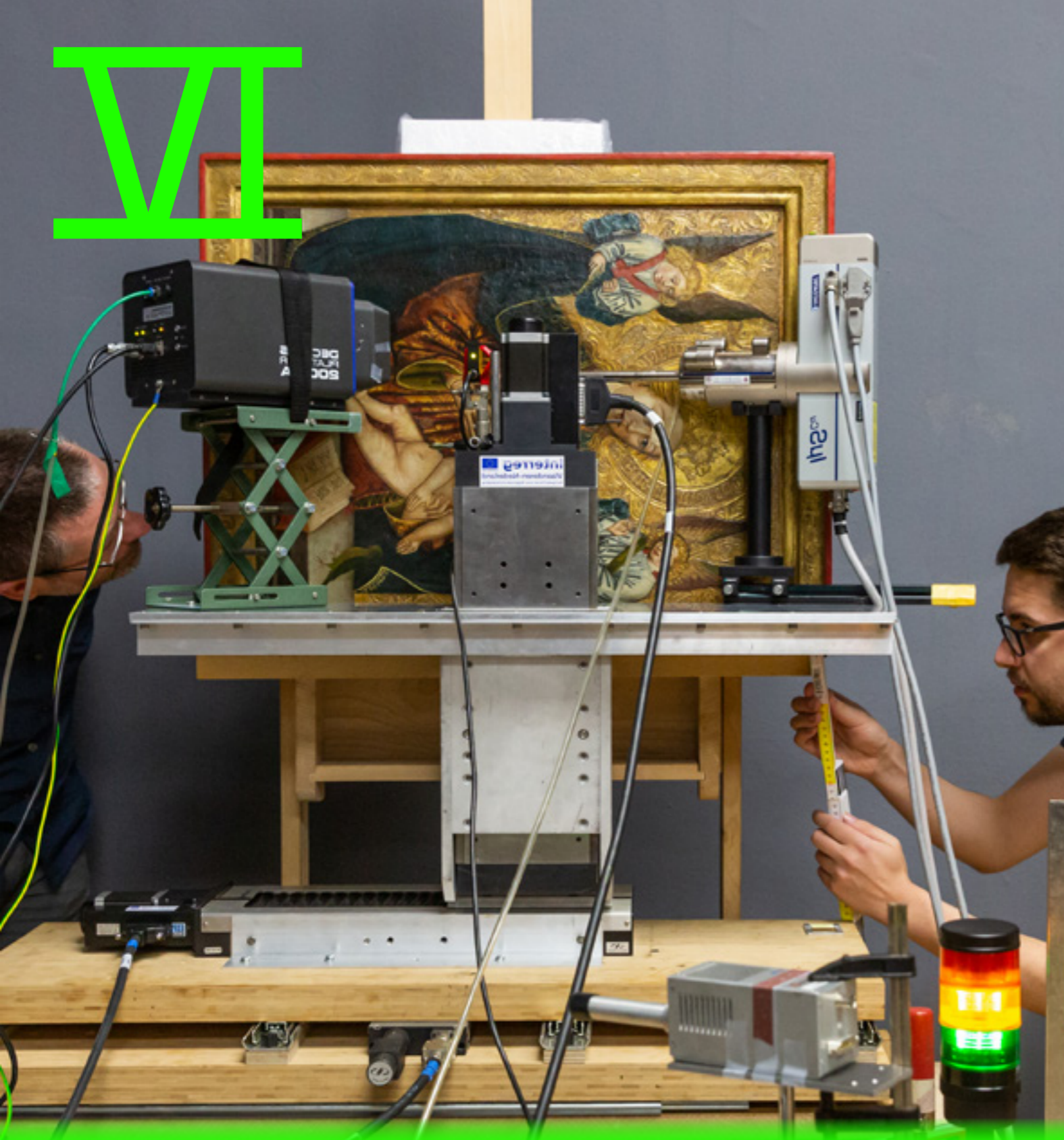
V banskobystrickom centre sa zameriavame najmä na digitalizáciu múzejných zbierok s množstvom rozmanitých objektov, preto sa tu nachádza viacero pracovísk so špecializovanými technológiami.

Trojrozmerné predlohy snímame metódou objektových panorám, fotogrametrie aj metódou snímania pomocou štruktúrovaného svetla. Malé dvoj- a trojrozmerné objekty a mikroskopické preparáty vieme vo vysokom rozlíšení zachytiť vďaka makrofotografii. Skenovacie pracovisko je vybavené veľkoformátovým múzejným skenerom pre dvojrozmerné predlohy a skenermi na digitalizáciu negatívnych a pozitívnych fotomateriálov. Samostatné pracovisko vo Zvolene sa venuje digitalizácii 2D objektov zo zbierok spolupracujúcich slovenských galérií.

Na konci minulého roka sme začali presun všetkých pracovísk digitalizačného centra v Banskej Bystrici do našich priestorov na Zvolenskom zámku. Od roku 2024 bude mať preto SNG dve digitalizačné centrá – to súčasné v Bratislave a nové vo Zvolene.

VII

Pomáhame
rozvíjať výskum

V spolupráci s Fakultou chemickej a potravinárskej technológie STU sme pokračovali v projekte *Ochrana a konzervovanie novodobých objektov kultúrneho dedičstva s obsahom plastov POLART*. V rámci neho skúmame materiály, ktoré boli používané vo výtvarnej tvorbe autorov od druhej polovice 20. storočia až po súčasnosť. Naším cieľom je upresniť zastúpenie materiálov, správne ich zaradiť do skupín a špecifikovať. V rámci projektu postupne budujeme databázu, ktorá pomôže lepšie zatriediť nové materiály, ktoré sme doteraz vnímali vo všeobecnosti ako plasty a umelé hmoty. Vďaka tomu budeme môcť lepšie a správne nastaviť metodiku ochrany diel.

Ďalší dlhodobý medzinárodný projekt *Slovak Soil in the Flemish Painting* sme minulý rok dotiahli do finále. Spolu s Univerzitou Antverpy, bruselským Kráľovským inštitútom pre kultúrne dedičstvo, Historickým ústavom SAV Bratislava a s Vysokou školou výtvarným umení v Bratislave sme skúmali pigmenty maliarstva okolo roku 1500 vo Flámsku, ako aj na Slovensku. Projekt bol špeciálne zameraný na hľadanie zelených medených síranov vo flámskej a stredoslovenskej, resp. spišskej tabuľovej a nástennej maľbe. Medené sírany sú prítomné v cementačnej vode z baní v okolí Banskej Bystrice a doteraz sa našli len v niekoľkých flámskych maľbách datovaných do obdobia okolo roku 1500, keď Thurzo-Fuggerovská spoločnosť vyvážala slovenskú meď aj do Flámska.

O použití medených síranov ako pigmentov v „slovenskej“ maľbe sme mali len málo informácií, preto sme analyzovali pomerne veľký počet maľovaných objektov z obdobia pred, počas a po existencii Thurzo-Fuggerovskej spoločnosti. Tieto pigmenty sme hľadali pomocou špeciálneho skenovania a paralelne vo vzorkách. Súčasťou bol aj historický výskum, v ktorom nás zaujímalo, za akých okolností, v akom množstve a kam sa okolo roku 1500 exportovala meď zo stredoslovenských banských miest.

Projekt sme v októbri 2023 zavŕšili medzinárodným workshopom v bratislavskej SNG, na ktorom prezentovalo 12 odborníkov a odborníčkoch svoje výsledky a zistenia. Návštívili sme aj Ľubietovú a Španiu Dolinu – dve najdôležitejšie lokality svetového obchodu s meďou na prelome 15. a 16. storočia. Zo SNG patril medzi hlavných členov tímu náš kolega Dušan Buran.

VII

Vystavujeme

Dočasné výstavy

1

PROLÓG. 12 FARIEB REALITY
9. 12. 2022 – 13. 11. 2023
kurátori: Dušan Buran,
Lucia G. Stach

2

PREČO (UME)NIE?
11. 12. 2022 – 14. 5. 2023
kurátori: Eva S. Kotlárková,
Ondřej Horák

3

MÁŠ UMELECKÉ ČREVO?
4. 5. – 28. 5. 2023
organizátorky: Vendy Kováčová,
Barbora Tribulová

4

THE TIME IS NOW
29. 6. – 3. 9. 2023
kurátorka: Alexandra Tamášová

5

ARCHITEKTÚRA 58-89
15. 9. – 29. 10. 2023
kurátor: Vladimír 518

6

HVĚZDY. ČESKÁ MODERNA
ZO SÚKROMNÝCH ZBIEROK
15. 9. – 17. 12. 2023
kurátorka: Katarína Bajcurová

7

ROLLER A LEHOCKÁ
PRE NÁRODNÚ GALÉRIU.
DAR TATRA BANKY
DO ZBIEROK SNG
od 24. 11. 2023
kurátorky: Katarína Bajcurová,
Alexandra Kusá

Dlhodobé expozičné

1

KNIŽNICA
KORNELA A NADE
FÖLDVÁRIOVCOV
od 16. 5. 2019
kurátorka: Alexandra Kusá

2

PODIVUHODNÉ DEJINY
UMENIA S PROFESOROM
ŠKREČKOM
od 16. 5. 2019
kurátorka: Alexandra Kusá

3

ANTIMÚZEUM J.K.
od 15. 9. 2022
kurátorka: Alexandra Kusá

4

MONUMENTÁLKY.
DOTVORENIE
ARCHITEKTÚRY
VÝTVARNÝMI DIELAMI
od 11. 12. 2022
kurátorka: Alexandra Kusá

5

MODERNA
od 23. 6. 2023
kurátorka: Katarína Bajcurová

6

SAKRÁLNE UMENIE
od 23. 6. 2023
kurátori: Katarína Kolbiarz
Chmelinová, Dušan Buran

7

BIBLIOMAN.
KRÁSNA KNIHA A DIZAJN
KNIHY ZO ZBIERKY
IGORA GAZDÍKA
od 23. 6. 2023
kurátorka: Viera Kleinová

8

OD ZBERATEĽA K MECÉNOVI
Expozícia diel z daru Zbierky Linea
od 15. 12. 2023
kurátorka: Alexandra Homoľová

1

Dočasná výstava
externého
organizátora

OD ZÁKLADOV.
ARCHITEKTONICKÁ SÚŤAŽ
NA NOVÚ ADMINISTRATÍVNU
BUDOVU ÚRADU VLÁDY SR
10. 11. – 19. 11. 2023
koordinátorka za SNG:
Kaja Jurčišinová

Schaubmarov mlyn v Pezinku

1

MLYNÁRSKA EXPOZÍCIA
od 1. 1. 2014

2

STRATY A NÁLEZY.
EXPEDÍCIA DO MINULOSTI
A BUDÚCNOSTI
SCHAUBMAROVHO MLYNA
5. 11. 2022 – 28. 4. 2023
kurátorky: Viera Kleinová,
Eva S. Kotláríková

3

ESTER ŠABÍK. NACHÁDZAME
SVETLOM ČAS | EXPLORING
TIME THROUGH LIGHT
16. 2. – 31. 12. 2023
rezidenčná výstava

4

ŠAJTMARKY
27. 5. – 1. 11. 2023
kurátorky: Eva S. Kotláríková,
Viera Kleinová
rezidenčná výstava

5

NA KUSY.
FRAGMENT A TORZO
VO VÝTVARNOM UMENÍ
27. 5. 2023 – 28. 4. 2024
kurátorka: Vladimíra Büngerová

6

©KEPSIGN: MARIÁN
17. 9. – 1. 10. 2023
videoinštalácia

Zvolenský zámok

1

VIDIEŤ, VIDIEŤ A VIDIEŤ!
od 13. 9. 2019
kurátorka: Eva S. Kotláríková

2

GOTICKÉ UMENIE
od 17. 6. 2022
kurátor: Dušan Buran

3

FULLA NAŽIVE/O!
od 4. 11. 2022
kurátorka: Katarína Bajcurová

4

DOMA U DUŠANA JURKOVIČA
od 25. 8. 2023
kurátori: Jana Švantnerová,
Denis Haberland, Viera Kleinová

Galéria Ľudovíta Fullu v Ružomberku

1

FULLA A BENÁTKY
7. 9. 2022 – 8. 1. 2023
kurátorka: Katarína Bajcurová

2

PRED ZRKADLOM
7. 9. 2022 – 8. 1. 2023
kurátorka: Zuzana Gažíková

3

FINAL SALE
7. 9. 2022 – 8. 1. 2023
kurátorka: Zuzana Gažíková

4

GABRIELA DOĽACKÁ:
DCÉRENKY
kurátorka: Zuzana Gažíková
13. 1. – 7. 5. 2023

5

LIGHT CUBE
13. 1. – 22. 4. 2023
kurátorka: Zuzana Gažíková

6

SÚKROMNÉ PRIESTORY
FULLOVHO BYTU
26. 1. – 8. 9. 2023

7

HOME SWEET HOME

12. 5. – 8. 9. 2023

konceptia a odborná
spolupráca: Petra Feriancová
Baldovičová, Zuzana Gažíková,
Andrea Kapráliková

Kaštieľ Strážky

1

PORTRÉT 17. – 19. STOROČIA
NA SPIŠI

od 31. 12. 2013

kurátorky: Katarína Kolbiarz
Chmelinová, Katarína Beňová

2

LADISLAV MEDNYÁNSZKY
A STRÁŽKY

od 1. 1. 2014

kurátorka: Katarína Beňová

3

SOCHÁRSTVO NA SLOVENSKU
V 20. STOROČÍ

od 28. 1. 2014

kurátorka: Zora Rusinová

4

HISTORICKÁ KNIŽNICA
STRÁŽKY

od 31. 3. 2023

reinštalácia

VIII

Keďže pribúdajú témy a výstavné projekty, ktoré si zaslúžia dostať sa na papier, v roku 2023 vznikla edičná rada SNG ako strategický poradný orgán, ktorý vytvára vydavateľský plán a vyjadruje sa k navrhovaným publikáciám.

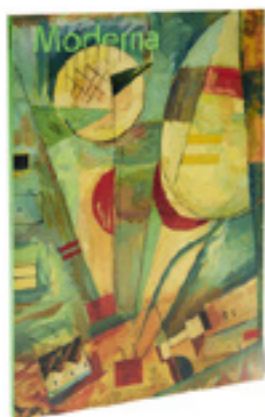
Do ponuky našich edičných titulov sme pridali nový formát sprievodcov k dlhodobým expozíciám v novej budove SNG – slovenskí aj anglickí sprievodcovia k *Moderne, Sakrálnemu umeniu* i k samotnej architektúre SNG patrili medzi najpredávanejšie.

Začali sme tiež viac smerovať pozornosť k vydávaniu samostatných slovenských titulov a ich anglických jazykových mutácií.

Spolupráca s britským vydavateľstvom Scala Arts & Heritage Publishers Ltd. pri vydaní knihy *Stano Filko. Universal Environment* pokračovala nadviazaním ďalšej spolupráce, a to pri vydaní publikácie v sérii *Director's Choice*, ktorá bude reprezentovať SNG aj na zahraničnom knižnom trhu. Na *Director's Choice* o dielach SNG sa môžete tešiť v roku 2024.

Vydávame publikácie

**SPRIEVODCOVIA
K DLHODOBÝM EXPOZÍCIÁM**

Moderna
autorka: Katarína Bajcurová,
grafický dizajn: Jana Bálik,
88 strán, slovenský jazyk

The Modern
autorka: Katarína Bajcurová,
grafický dizajn: Jana Bálik,
preklad: Michael Frontczak,
88 strán, anglický jazyk

Sakrálné umenie
autori: Dušan Buran,
Katarína Kolbiarz Chmelinová,
grafický dizajn: Jana Bálik,
96 strán, slovenský jazyk

Sacred Art
autori: Dušan Buran,
Katarína Kolbiarz Chmelinová,
grafický dizajn: Jana Bálik,
preklad: John Minahane,
96 strán, anglický jazyk

**KATALÓGY K DOČASNÝM
VÝSTAVÁM**

**Straty a nálezy. Expedícia
do minulosti a súčasnosti
Schaubmarovho mlyna.**
autorky: Viera Kleinová,
Eva S. Kotláríková,
grafický dizajn: Jana Bálik,
preklad: Jana Lazarová, 64 strán,
slovenský a anglický jazyk

**Na kusy. Fragment a torzo
vo výtvarnom umení**
autorka: Vladimíra Büngerová,
grafický dizajn: Jana Bálik,
preklad: Beata Bradford,
72 strán, slovenský a anglický jazyk

Vidieť, vidieť a vidieť!
autorka: Eva S. Kotláríková,
grafický dizajn: Jana Bálik,
48 strán, slovenský jazyk

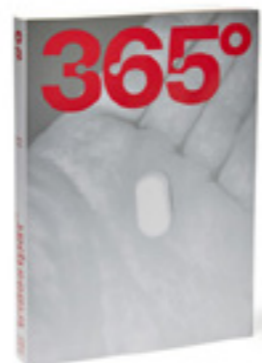
To See, to See and to See!
autorka: Eva S. Kotláríková,
grafický dizajn: Jana Bálik,
preklad: Matúš Benža,
48 strán, anglický jazyk

**Hvězdy. Česká moderna
zo súkromných zbierok**
autori: Katarína Bajcurová,
Karel Srp, grafický dizajn:
Barbora Šajgalíková, 96 strán,
slovenský a český jazyk

**Stars. Czech Modern
from Private Collections**
autori: Katarína Bajcurová,
Karel Srp, grafický dizajn:
Barbora Šajgalíková,
preklad: Michael Frontczak,
96 strán, anglický jazyk

Peter Roller PETROGRAMY
editorka: Katarína Bajcurová,
fotografie: Juraj Starovecký,
grafický dizajn:
Barbora Šajgalíková,
preklad: Jana Lazarová,
168 strán, slovenský a anglický

INÉ PUBLIKÁCIE

365° Magazín o umení # 6
editorka: Lucia Gavulová,
grafický dizajn: Aurélie Garová,
312 strán, slovenský jazyk

**Stano Filko.
Universal Environment**
Vydavateľstvo: Scala
Arts & Heritage Publishers Ltd.
V spolupráci so Slovenskou
národnou galériou
autori: Lucia Gregorová Stach,
Aurel Hrabušický,
grafický dizajn: Pavlína
S. Morháčová, 248 strán,
anglický jazyk

Riešime digitálne služby a spolupracujeme na projektoch

Vďaka nášmu oddeleniu digitálnych služieb, ktoré môžete poznať aj pod značkou lab.SNG, spravujeme obľúbený online katalóg zdigitalizovaných diel Web umenia, vytvárame online aplikácie k výstavám a realizujeme veľa ďalších projektov spájajúcich umenie, digitálne prostredie a galerijné či múzejné inštitúcie. Kolegyne a kolegovia z lab.SNG sa minulý rok venovali týmto všetkým úlohám.

CEDVU

Centrálne evidencie diel výtvarného umenia je základným softvérovým nástrojom pre evidenciu životného cyklu zbierkového predmetu – jeho katalogizáciu, procesy ako evidovanie stavu, pohyb, reštaurovanie a akvizíciu. Pokrýva prvo- a druhostupňovú evidenciu danú vyhláškou Ministerstva kultúry SR, na základe ktorej musia svoje zbierkové predmety

diel evidovať všetky zbierkotvorné galérie v SR. Ako garant vývoja a správca CEDVU sme koncom roka 2023 začali prípravy na zásadný upgrade tohto nástroja, najmä z dôvodu zastaranosti používateľského rozhrania, výmeny častí architektúry a rozšírenia funkcionality. V priebehu 2024 by mala byť realizovaná príprava obstarávania a prebehnúť prvá fáza aktualizácie.

20 8462

zapísaných záznamov o zbierkových predmetoch, z toho 96 399 zo SNG

2153

nových záznamov o zbierkových predmetoch, z toho 717 zo SNG

TICKETING

Nová budova galérie si vyžiadala aj novú službu predaja vstupeniek prostredníctvom ticketingového systému Colosseum, ktorú sme implementovali v Bratislave aj vo vysunutých pracoviskách. Okrem predaja vstupeniek na výstavy a podujatia bol nasadený modul pre rezervácie vzdelávacích programov, prepojený s novým webom SNG.

WEB UMENIA

Jedinečný online katalóg zdigitalizovaných diel zo zbierok SNG aj iných slovenských či českých inštitúcií, ktorý vyvinula a spravuje SNG, si počas minulého roka najviac prehliadali ľudia zo Slovenska, Čiech, ale aj z USA, Nemecka či Japonska. V rámci Webu umenia sme dokončili redizajn katalógu – úprava filtrov na vyhľadávanie diel a ich zobrazenia v katalógu. Táto zmena bude nasadená začiatkom 2024.

220

vybavených objednávok digitálnych reprodukcí z webumenia.sk

305 244

používateľov webumenia.sk,
o 18,2 % viac ako v roku 2022

MEDZINÁRODNÉ PROJEKTY

Ako porozumieť digitálnym zbierkam

Spolu s nórske partnerom Sørlandets kunstmuseum (SKMU) sme skúmali, ako môžu digitálne technológie rozšíriť zážitok z návštevy galérie a ako sa dajú využiť princípy digitálneho storytellingu v práci s online zbierkami.

Vyvinuli sme webovú aplikáciu *Atlas SNG*, ktorá umožňuje návštevníkom a návštevníckam SNG dozvedieť sa prostredníctvom jednoduchých kódov viac o vystavených dielach, uložiť si ich do kolekcie, alebo si pozrieť súvisiace videá. Na základe testovania sme do Atlasu SNG pridali nové funkcie: súvisiace diela autora, sekcia diel, zoom diela alebo pátračka, ktorá umožňuje objavovať diela so spoločnými motívmi a získať aj malú odmenu. Prebehlo redizajn celej aplikácie, zjednodušilo sa jej používanie a pribudli ďalšie diela a obsah k novým expozíciám. Minulý rok si vyskúšalo Atlas SNG 11 000 návštevníkov.

Ďalším výsledkom projektu sú vzdelávacie videá a metodické materiály na tému migrácie, ktoré môžu využiť nielen pedagógovia a študentstvo, a sú voľne dostupné na našom webe.

Aktivity nášho nórskeho partnera smerovali k vývoju AI aplikácie, ktorá je postavená na open-source riešení Collection Space Navigator a modeli natrénovanom na voľných dielach zo zbierok SKMU a SNG.

Projekt získal grant z Islandu, Lichtenštajnska a Nórska v sume 199 925 eur prostredníctvom Grantov EHP. Projekt je spolufinancovaný v sume 29 988,75 eur z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Nová web stránka SNG

V júni sme po dlhom vývoji a testovaní spustili prvú časť nového webu SNG. Vďaka novému dizajnu a technológiám umožňuje návštevníkom a návštevníckam jednoducho zistiť informácie o návšteve všetkých vysunutých pracovísk SNG, vyhľadať výstavu, podujatie, kúpiť si online vstupenku alebo nájsť dokumenty o SNG. Na tvorbe novej web stránky spolupracovali kolegovia z lab.SNG a Oddelenia marketingu a komunikácie, vývoj zabezpečovala spoločnosť Brackets by Triad s podporou interných vývojárov SNG, čím sa posilnila udržateľnosť a sebestačnosť projektu.

Spolu s vývojom prebiehalo vylepšovanie použiteľnosti a prístupnosti webu, ako aj dizajn nových podstránok. Po spustení prvej, základnej fázy sme pokračovali na tvorbe nových častí – Vzdelávanie a Magazín. Podstránka Vzdelávanie s ponukou vzdelávacích materiálov a programov pre školy a verejnosť bola spustená začiatkom roka 2024. Magazín zjednotí online obsah SNG, ktorý doteraz nebol dostupný z jedného miesta a prinesie nové formáty článkov.

NOVÁ WEB STRÁNKA SNG

74 164

návštevníkov nového webu od júna 2023

Aplikácie pre nové expozície

Väčšinu kapacít lab.SNG sme minulý rok venovali príprave, dizajnu, vývoju a testovaniu aplikácií pre nové expozície SNG v Bratislave a vo Zvolene. Všetky aplikácie vyvíjame interne ako open-source, čo umožňuje ich využitie pre iné inštitúcie, resp. modifikovateľnosť pre ďalšie potreby SNG a sú dostupné vo verejnom repozitári SNG na platforme Github.

V aplikácii *Warhol SNG*, ktorá vznikla pre expozíciu *Vidieť, vidieť a vidieť!*, si môžete vytvoriť Warholovu polievku a porozumieť, ako funguje princíp sieťotlače, ktorý využíval Warhol vo svojej tvorbe. Výsledné práce návštevníkov sa ukladajú do dočasnej virtuálnej galérie, ktorá zároveň odkazuje na sériovosť Warholových polievok. Okrem výstavy je aplikácia dostupná aj online. *Doma u Dušana Jurkoviča* je aplikácia pre rovnomennú expozíciu, umožňuje prehliadnúť si keramiku Ferdiša Kostku z 360 stupňov a prelistovať si zdigitalizované publikácie od Dušana Jurkoviča. Vďaka aplikácii pre expozíciu *Biblioman* majú návštevníci možnosť prelistovať si v tablete časti vybraných kníh zo zbierky Igora Gazdika.

Dizajnovali, vyvíjali a testovali sme aj aplikáciu pre dotykové obrazovky, ktorá umožňuje skúmať diela vďaka detailom vo vysokom rozlíšení alebo 3D modelom. Skúšobnú verziu sme pripravili k dielu *Reliéf Adorácie Pána* v dlhodobej expozícii sakrálneho umenia, plná verzia pre túto a ďalšie expozície bude nasadená v prvej polovici 2024.

Pre expozíciu *Sakrálne umenie* lab.SNG v spolupráci s herným štúdiom Noha V Mede, kurátormi a s galerijnými pedagógmi vyvíjali hru, ktorá jednoduchým mechanizmom objavovania budov a objektov priblíži dve miesta súvisiace s dvoma dielami v expozícii. Dóm sv. Martina v Bratislave ako miesto pôvodného umiestnenia *Reliéfu Adorácie Pána* a Kláštor v Jasove, kde sa nachádza obraz hlavného oltára kláštorného kostola, ktorého predlohou je skica *Krst Krista*.

PROJEKTY A APLIKÁCIE PRE INÉ INŠTITÚCIE

Náš lab.SNG vyvinul pre Galériu mesta Bratislavy databázu diel vo verejnom priestore Bratislavy s názvom *Umenie mesta*, ktorá bola spustená v októbri, a koncom roka realizoval aj upgrade online zbierok Moravskej galérie.

Poskytujeme služby pre odbornú i laickú verejnosť

UMENOVEDNÁ KNIŽNICA

V roku 2023 sme spojili svoje sily s Akademickou knižnicou VŠVU a v júli začali proces sťahovania do nových príjemných priestorov spoločnej umenovednej knižnice s výhľadom na nádvorie. Z tohto dôvodu bola Knižnica SNG pre verejnosť zatvorená, od 20. novembra sme však spoločné priestory a služby sprístupnili študentstvu VŠVU a zamestnancom SNG dvakrát v týždni. Zároveň prebiehala príprava na spájanie online katalógov SNG a VŠVU do jedného súborného systému a dokončovanie všetkých procesov tak, aby sme mohli začať poskytovať spoločné služby aj širokej verejnosti od marca 2024.

Nový prírastok do fondu Knižnice SNG – zbierka z osobnej knižnice kunsthistoričky Kláry Kubíkovej zameranej na výtvarné umenie

107

čitateľov využilo služby knižnice

1009

prezenčných výpožičiek kníh a časopisov

ARCHÍV VÝTVARNÉHO UMENIA

Náš Archív výtvarného umenia je špecializovaný verejný archív, ktorý sa zameriava na uchovávanie, spracovávanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov najmä z produkcie SNG, ako aj archívnych dokumentov vizuálnych umelcov, architektov a historikov umenia. Kolegovia a kolegyně sa okrem poskytovania služieb, konzultačnej činnosti a prípravy archívnych fondov na digitalizáciu venovali aj inventarizácii osobných fondov Márie Mariániovej, Igora Kalného, Imricha Vysočana aj Antona C. Glatza.

Úspešne ukončili inventarizáciu archívnych osobných fondov Ľubomíra Kellenbergera, Ľudovíta Kudláka a Pavla Breiera staršieho.

V roku 2023 pribudlo do archívu 10 nových akvizícií, čím vzniklo celkovo 8 nových osobných fondov a zbierok – osobné fondy Vladimíra Dedečka, Ivana Matejku, Viery Slávikovej, Ladislava Vychodila, Bélu Hanáka, Jána Galandu, zbierky fotografií zo Schaubmarovho mlyna a Ateliéru Rek v Žiline. Tri nové prírastky boli zaradené do už existujúcich osobných fondov Antona Jaszuscha, Petra Matejku a Ivana Matušíka.

246

výpožičiek, 132 návštev, 46 bádateľov

181

zdigitalizovaných archívnych dokumentov

10 + 8

nových akvizícií + nových osobných fondov a zbierok

KNÍHKUPECTVO EX LIBRIS V SNG

Kníhkupectvo Ex Libris, ktoré roky fungovalo v Bratislave ako kultové miesto stretávania sa spisovateľov, výtvarníkov, umelcov a milovníkov literatúry, je od roku 2013 súčasťou Slovenskej národnej galérie. Najprv sa udomácnilo v Esterházyho paláci a koncom roka 2022 sa presunulo do zrekonštruovaného areálu SNG. Je to miesto s ochotným a priateľským personálom, kde môžete stráviť čas nad kvalitným výberom kníh o umení a kultúre, nájdete tu hodnotnú detskú a pôvodnú slovenskú literatúru či katalógy a publikácie SNG. Potešiť sa môžete i rôznymi umeleckými darčekom z produkcie SNG. V novom priestore kníhkupectva by sme sa v budúcnosti radi vrátili k diskusiám so zaujímavými hosťami z literárneho sveta a k rôznym iným literárnym podujatiam pre deti aj dospelých.

E-SHOP A MERCHANDISE

Kolegyne z Ex Libris-u sa počas roka starali tiež o to, aby sa k vám dostali objednávky z nášho e-shopu. Online aj priamo v kníhkupectve ste mohli nájsť veľa nových pekných vecí – sériu kvalitných vreciek a tašiek LAMELA inšpirovaných depozitárnym domom SNG, špeciálne keramické hrnčeky od slovenskej značky Si.Li.ceramics, vejáre s floristickými motívmi diel Jindřicha Krejču aj našu prvú limitovanú edíciu vianočných ozdôb, ktoré pre SNG navrhla značka Puoja. Fúkané a ručne maľované sklenené gule, vyrobené v slovenskej firme z Čadce, sú inšpirované motívmi slovenského výtvarného umenia. Nezabudli sme ani na nástenný kalendár s výberom diel z expozície Moderna či už tradičný Diár SNG, tentokrát s kurátorským výberom prác Marka Blaža.

186

vybavených e-shop objednávok

idem
zo
SNG

Lamela
taška

Lamela
vrečko

Lamela
taška

Lamela
perlačnik

Dočasnou pop-up kaviarňou, ktorou sme hostili naše publikum počas rôznych programov a udalostí, sme sledovali, ako by mohla fungovať naša stála kaviareň v nových priestoroch. Na základe pozorovaní a praktických výhod sme sa ju rozhodli prevádzkovať vo vlastnej réžii.

Z kaviarne postupne vytvárame miesto, kde naši návštevníci nájdu okrem kávy a ďalšieho občerstvenia aj miesto na oddych v spoločnosti umenia – v podobe diel z galerijných zbierok na stenách či kvalitných pohárov z firmy Rona a keramických šálok s logom SNG od Si.Li.ceramics. Kaviareň sme vybavili aj detským kútikom s kreatívnymi aktivitami, ktorý sa teší veľkej obľube.

Staráme sa o našich návštevníkov a návštevníčky

Starostlivosť o našich návštevníkov bola pre nás vždy dôležitá – nový rozľahlý areál ju rozšíril do väčších rozmerov, základné hodnoty nášho prístupu sa však nezmenili. Aj naďalej sa snažíme o to, aby sa u nás všetci cítili vítaní, aby v galérii dostali náročnejší návštevníci všetko, čo potrebujú a naopak, aby neboli rušení tí, ktorí prídu „len tak“.

V roku 2023 vzniklo nové oddelenie návštevníckeho servisu, ktoré dohliada na plynulý chod a vylepšovanie (skoro) všetkého, čo sa týka trávenia času verejnosti v SNG. Je to výsledok spolupráce kolegov z marketingového, edičného, prevádzkového oddelenia, ďalej oddelenia galerijnej pedagogiky aj lab.SNG v snahe, aby bol efekt čo najlepší.

Prízemie galérie sa stalo bezplatnou a bezbariérovou zónou, kde sa okrem príjemného a zeleného nádvorja nachádza aj kaviareň s detským kútikom, kníhkupectvo Ex Libris v SNG, Otvorený ateliér, v ktorom môžu deti a dospelí tvoriť každú sobotu, ďalej priestory pre oddych a toalety. Prízemná časť sa dá tiež využiť napríklad na skrátenie si cesty z nábrežia na Hviezdoslavovo námestie a naopak.

Skladacie stoličky na zapožičanie, stojany na bicykle, prebaľovacie pulty, oddychové zóny s pohodlným sedením, asistencia a navigácia pre bezbariérový pohyb, komplexný infosystém pre orientáciu, mapa SNG a ďalšie info materiály, haptické pomôcky – reliéfy vybraných diel s audiokomentárom pre ľudí so zrakovým znevýhodnením, mobilná aplikácia atlas.sng.sk a Aktívny sprievodca ako doplnkoví a zážitkoví sprievodcovia galériou, zeleň na nádvorí, umelecké diela v rôznych zákutiach galérie, školenia personálu – všetky tieto veci sú základnou výbavou nášho návštevníckeho servisu. S tým všetkým idú ruka v ruke naše ďalšie aktivity na ceste k vytvoreniu inkluzívnej kultúrnej inštitúcie.

XII

Pracujeme na inklúzii
a scitlivovaní spoločnosti

Jednou z úloh SNG ako verejnej kultúrnej inštitúcie je poskytnúť prístup ku kultúre širokej verejnosti a ponúknuť zážitok čo najviac ľuďom bez ohľadu na ich znevýhodnenie, pohlavie, rod, vek či sociálne postavenie. Pri zlepšovaní prístupnosti galérie sa snažíme postupne odstraňovať nielen fyzické, ale aj mentálne či spoločenské bariéry a eliminovať pocit, keď sa ľudia necítia v kultúrnej inštitúcii vítaní.

Zoznamujeme sa s rozmanitými komunitami, spoznávame ich potreby aj prekážky, s ktorými sa stretávajú a s ktorými im môžeme ako galéria pomôcť. Komplexné scitlivovanie inštitúcie sa snažíme docieľiť rôznymi spôsobmi – úpravou priestoru, debarierizáciou prostredníctvom oficiálneho jazyka galérie, komunikačnými školeniami ľudí pracujúcich v SNG, programom a službami súvisiacimi s integráciou, ako aj celkovou podporou prístupnosti a inklúzie SNG. Jedným z najdôležitejších prístupov je cieleňá komunikácia a nastavovanie stratégie v spolupráci s cieľovou skupinou alebo organizáciami, ktoré s ňou majú dlhodobé skúsenosti.

PROJEKTY A SPOLUPRÁČE

V rámci podpory inkluzívnej kultúry a spoločnosti sme sa aj minulý rok zapojili do *Dúhového PRIDE Bratislava*. Okrem poskytnutia priestoru pre slávnostné otvorenie podujatia sme realizovali site-specific výstavný projekt Kristiána Németha *The Time is Now* viažuci sa k postaveniu LGBTI+ ľudí na Slovensku. V roku 2023 sa SNG stala partnerom medzinárodného filmového festivalu *Jeden svet*, zameraného na podporu inklúzie a rozmanitosti.

Intenzívnejšiu spoluprácu sme nadviazali s *OZ Myslím – Centrum kultúry Nepočujúcich*, vďaka ktorej sú každý mesiac výklady k výstavám či expozíciám tlmočené do slovenského posunkového jazyka. Oddelenie galerijnej pedagogiky zároveň začalo spolupracovať s *Pedagogickou fakultou Trnavskej univerzity* a kooperuje pri odbornej praxi študentstva programu *Slovenský jazyk v komunikácii nepočujúcich*.

Pri sprístupňovaní umeleckých diel a adekvátnom nastavovaní haptických pomôcok a programov pre ľudí so zrakovým znevýhodnením sme ďalej spolupracovali s *Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska*. Hoci aj v minulosti sme ponúkali priestory a programy pre ľudí v seniorskom veku, vďaka spolupráci a konzultáciám s *Domom tretieho veku v Bratislave* sa nám podarilo nastaviť cielenejšiu a prístupnejšiu komunikáciu našej ponuky aj samotných programov.

XIII

O pestrú a širokú ponuku vzdelávacích aktivít pre deti, mladých, dospelých aj učiteľov sa u nás stará oddelenie galerijnej pedagogiky (OGP). V našich programoch vychádzame z výstav, expozícií a umeleckých diel, ktoré práve prezentujeme a z rôznych tém, ktoré sa s nimi spájajú. Každý vzdelávací program či výstup má jasne stanovený cieľ s prihliadnutím na danú návštevnícku skupinu. Popritom sa snažíme za pomoci umeleckých diel rozvíjať kritické myslenie a motivovať ľudí k hľadaniu rozmanitých pohľadov.

Pri kreatívnych aktivitách nám ide najmä o to, aby sme ich povzbudili k túžbe po pravidelnom stretávaní sa s umením, preto kladieme dôraz na samotný proces a radosť z objavovania. SNG je navyše pre mnohých ľudí vôbec prvým galerijným priestorom, s ktorým sa stretávajú, preto sa súčasťou vzdelávacích programov stali aj činnosť a poslanie národnej galérie.

Ešte raz vďaka za váš čas a ochotu venovať sa mladým, smerovať a ukazovať im nové cesty a možnosti rozširovať obzory (na kurze Meetup v SNG).

Anna Bartíková
Stelina mama

Vzdelávame

OBLÚBENÉ FORMÁTY

V prvej časti roka sme sa sústredili najmä na programy pre organizované skupiny – sprievody architektúrou a galériou a na programy pre všetky stupne vzdelávania. Po otvorení prvých expozícií sme sa však už vrátili k väčšine obľúbených vzdelávacích programov – dramatickému čítaniu spojenému s krátkou výtvarnou aktivitou pre rodiny s deťmi v podobe *Bookobrazov*, *Rodinnej nedele*, pri ktorej celá rodina spoločne objavuje výstavu či expozíciu so zameraním na vybranú tému a jej interpretáciu na *Sieste v galérii* – pohodovom výklade pre širokú verejnosť k vybraným výstavným projektom a témam. Tak ako po minulé roky sme tiež poskytli 3 polročné kurzy pre deti a mládež vo veku 8-16 rokov pod názvom *Výtvarka v SNG* a *Meetup v SNG*. Do ponuky sme stihli zaradiť aj krátkodobejší kurz pre dospelých približujúci historické techniky vyvolávania fotografie.

”

Priala by som vám zažiť to nadšenie po akcii (*Spojení umením*)! Výborné je slabé slovo. Tešíme sa a veľmi pekne ďakujeme, že nezabúdate na seniorov!

Za UTV Katarína Ďurjak

NOVINKY

S novootvoreným areálom galérie a rozšírením priestorov sme do programu zaradili aj nové formáty, ktorých snahou je zvyšovať prístupnosť inštitúcie a umenia. Práve preto sme sa viac zamerali aj na marginalizované skupiny ľudí v seniorskom veku, ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia či na ľudí s rôznym zdravotným znevýhodnením.

Program *Spojení umením* pre vekovú skupinu 60+ sa koná pravidelne raz mesačne v užšom kruhu a zameriava sa na tímovú prácu, vzájomné spoznávanie sa aj tréning pamäti. Pre veľký záujem sme do programovej ponuky zaradili dve po sebe idúce stretnutia na rovnakú tému.

K dlhodobej spolupráci s domovmi sociálnych služieb pribudla minulý rok spolupráca s OZ Vagus a pre klientov integračného programu Medzimiesto a sociálnych pracovníkov a pracovníčky združenia. Každý mesiac pripravujeme program s výkladom, rozhovorom a relaxačnou výtvarnou aktivitou. Do pravidelnej mesačnej ponuky sme zaradili výklad tlmočený do slovenského posunkového jazyka a v priebehu roka sme realizovali aj niekoľko sprievodov či workshopov pre slabozrakých a nevidiacich ľudí.

Z ambície vytvárať priestory pre kreatívny experiment a vzájomnú spoluprácu pre širokú verejnosť vznikol už spomínaný *Otvorený ateliér* – priestor v bezvstupenkovej zóne, v ktorom môže tvoriť ktokoľvek bez ohľadu na vek každú sobotu. Pre návštevníkov máme k dispozícii aj *Aktívneho sprievodcu umením v SNG* so svižnými kreatívnymi zadaniami či podnetmi na zamyslenie, ktoré priblížia vznik a príbehy diel z aktuálnych výstav a expozícií. Sprievodca sa v tlačenej podobe nachádza pri informačnom pulte vo vstupnej hale galérie a je voľne dostupný.

Podobne sme sa snažili zvýšiť dostupnosť expozícií aj školským skupinám, ktoré nemôžu navštíviť lektorovaný vzdelávací program. Aktívne listy pre jednotlivé stupne vzdelávania s medzipredmetovými prepojeniami, nadväzujúce na štátny vzdelávací program v oblasti Umenie a kultúra, nájdete pedagógovia priamo v galérii, ale aj online.

Pokračovali sme v produkcii vzdelávacích videí nielen pre školy s metodikami pre rôzne motivačné a výtvarné aktivity na tému migrácie, identity a rozmanitosti, tentokrát v rámci projektu *Ako porozumieť digitálnym zbierkam* v spolupráci s Kunstilo Kristiansand.

Spojenie SNG a Vagusu pre mňa ostáva jednou z najkrajších spoluprác minulého roka a teším sa na naše ďalšie spoločné projekty. :)

Stanka Fabšíková,
OZ Vagus

DLHODOBÉ PROJEKTY

V roku 2023 sme aj naďalej pokračovali v úspešných projektoch zameraných na vzdelávanie detí a mládeže v umení a kultúre priamo v školskom prostredí. Už siedmy rok SNG spoluorganizovala pre žiacke tímy stredných škôl a gymnázií umeleckú súťaž *Máš umelecké črevo?*, ktorá v máji vyvrcholila výstavou finálových projektov na tému Jedlo.

Po druhýkrát sme realizovali projekt *Generátor inšpirácie zo SNG* s podporou KIA Sales Slovensko. Vďaka nemu školy v celej SR zdarma získali kreatívny box, ktorý oživí a rozšíri výučbu výtvarnej výchovy na prvom a druhom stupni ZŠ. Naším cieľom je poskytnúť kvalitné výtvarné pomôcky, materiály a metodické návrhy konkrétnych aktivít použiteľných vo vzdelávacom procese počas takmer celého školského roka. V minulom roku sme darovali 101 boxov inšpirovaných L. Mednyánszkym, Ľ. Fullom a M. Galandom. Okrem Generátorov pre školy sme vyrobili aj 20 kreatívnych sád pre jednotlivcov na predaj.

Generátor inšpirácie k nám nielen dorazil, ale už sme ho aj začali „riešiť“. Poviem vám, započula som sa. Po 20 rokoch od ukončenia štúdiá som sa opäť musela ponoriť do teoretických záležitostí výtvarného umenia a nielen to! Vďaka pomôckam sme si s deťmi mohli dopriať aj prácu s materiálom, ktorý sa naozaj na 1. stupni ZŠ nevidí tak často. Už za toto som taká vďačná. A za rozšírenie obzorov vďaka stránke webumenia som vďačná ešte viac. Prvú aktivitu sme zrealizovali a trvalo nám to trochu dlhšie, ako ste uviedli v príručke, no vôbec mi nevedilo obetovať tejto aktivite 3 hodiny, lebo deti úžasom híkali a ja sama som milo prekvapená výsledkom.

*Jana Šimončíková
a tretiaci z Bolešova*

METODICKÁ ČINNOSŤ A ODBORNÉ VÝSTUPY

Na metodických stretnutiach sme sa venovali pedagógom a pedagogičkám zapojeným do „Čreva“ a „Generátora“, aby mali dostatok informácií a návodov, ako v rámci projektov so svojim žiactvom pracovať. V ponuke naďalej máme aj metodický program pre vysoké školy, približujúci činnosť múzea umenia a galerijnej pedagogiky. Spolupracovali sme tiež na metodických workshopoch realizovaných Nadáciou Milana Šimečku *Ako na rozmanitosť v triede* a so svojimi skúsenosťami sme sa podelili na konferenciách *Dnes nie je škola, Múzeá a galérie ako súčasť sprístupňovania kultúry* a *Edu x change*.

318

výchovno-vzdelávacích programov

5334

účastníkov výchovno-vzdelávacích programov

XIV

Organizujeme (priestor pre) programy

Programovo bol rok 2023 v SNG nadmieru nabitý. Od januára do marca, keď bola SNG pre bežnú návštevu ešte zatvorená, sme zvedavosť verejnosti uspokojovali na komentovaných prehliadkach zameraných na architektúru galerijného areálu, ktorých sa zúčastnili tisíce ľudí. A keďže dopyt neútlahal ani po troch mesiacoch, v prehliadkach sme pokračovali aj po marcovom otvorení. Komentované prehliadky v sprievode kurátorov či lektorov nechýbali ani k novým expozíciám a výstavám.

K tomu pribudli prednášky tematicky nadväzujúce na vystavené diela a autorov či autorky, napríklad prednáška Gabriely Garlatyovej o práci Márie Bartuszovej, Kláry Prešnajderovej o novej typografii, Martina Čiča o vybraných grafikách Albrechta Dürera či Vladimíra 518, ktorý rozprával o československej predrevolučnej architektúre. Hojne navštívenými diskusnými stretnutiami boli rozhovor Lucie G. Stach s Andrejom Dúbravským a diskusia *Architektúra 58-89* s Vladimírom 518 a teoretičkou architektúry Henrietou Moravčíkovou.

Pokračovali sme v komorných koncertoch súčasnej vážnej hudby *Hudba dneška v SNG*, ktorú organizujeme v dramaturgii skladateľa a performeru Daniela Mateja, v spolupráci s InMusic o. z., už od roku 2011. V rámci Hudby dneška sa ako vždy predstavili zaujímavé a kvalitné hudobné projekty zo Slovenska aj zahraničia. Úspešným bol aj koncert Vladimír 518 + Sifon (WWW).

Do SNG sme pozvali zahraničných autorov so svojou živou tvorbou – Rolanda Farkasa s akčnou inštaláciou o dystopickej budúcnosti *My* a Petra Barena, jedného z najuznávanejších umelcov v oblasti živej performancie v Európe, s jeho projektom *Weight of Love [Unbearable Lightness]*. V novej expozícii *Biblioman* sa s performanciou predstavila aj slovenská vedkyňa a autorka elektronickej literatúry Zuzana Husárová.

Ako všetky naše vysunuté pracoviská, aj v hlavnom meste sme sa už klasicky zapojili do *Noci múzeí a galérií*. Celodenným programom pre verejnosť a voľným vstupom sme oslávili rok (po)otvorenú národnú galériu.

K SNG ako otvorenému a prítiažlivému miestu dopomáhajú aj spolupráce s inými kultúrnymi inštitúciami a umeleckými zoskupeniami, v ktorých sme pokračovali a ktoré sa stali ešte intenzívnejšími.

V priestoroch SNG sa konali Dni architektúry a dizajnu, stretnutia architektov a dizajnérov Clubovka, audio-vizuálne vystúpenia v rámci populárnych festivalov Sensorium a NEXT, dve predstavenia tanečného Nu Dance Fest, diskusie *Plánujeme Bratislavu* organizované Metropolitným inštitútom Bratislavy či všetky čítania v rámci Noci literatúry 2023.

Špeciálnou bola spolupráca a vzájomná podpora s Kinom Lumière, ktoré dočasne premietalo v kinosále SNG, kam prinieslo množstvo kvalitných filmov pre deti i dospelých aj rôzne filmové festivaly pre 13 238 divákov.

Záujem o priestory SNG bol v uplynulom roku taký vysoký, že sme sa rozhodli zriadiť programovú radu, ktorá sa stretáva na mesačnej báze a diskutuje o programových spoluprákach a prenájmoch galerijných priestorov. V roku 2023 sa u nás konalo 67 podujatí externých subjektov.

594

kultúrno-spoločenských programov

29 954

návštevníkov kultúrno-spoločenských programov

67

externých podujatí / prenájmov priestorov

KLUB PATRÓNOV SNG

Vždy nás poteší, keď sa na Slovensku nájdú ľudia, ktorí rozumejú hodnote umenia a dôležitosti jeho podpory. Práve takáto skupina nadšencov nás oslovila so záujmom stať sa súčasťou komunity SNG a pomáhať jej rásť. Spoločne sme naštartovali myšlienku dlhodobej a zmyslupnej podpory, ktorá čo najlepšie napĺňa potreby oboch strán. Tak vznikli základy klubu spájajúceho priaznivcov umenia SNG – súkromných aj firemných darcov, ktorí prispievajú k starostlivosti o naše kultúrne bohatstvo formou dlhodobého partnerstva. Pre uzatvorenú komunitu sme na mieru vytvorili cyklus 6 programov, v rámci ktorých nahliadli do zákulisia umenia a galérie z pohľadu kurátorov a kurátoriek, umelcov, reštaurátorov či znalcov trhu s umením. Vytvorili sme podmienky pre hlbší ponor do vizuálneho umenia, aby mu mohli lepšie porozumieť a inšpirovať aj svoje okolie.

XV

Sme online

Okom našich kurátorov a kurátoriek sme sa opäť, už v tretej sérii, pozreli na vybrané diela zo zbierok SNG v krátkych videách *Z klinca na klinec*. Vytiahli sme diela Júliusa Kollera, Emila Fillu, Toyen či Jána Jakuba Stundera. Pribudli aj ďalšie epizódy *Podcastu SNG*, v ktorom sa kurátorky Eva S. Kotláríková, Petra Hanáková a Alexandra Tamásová so svojimi hosťami a hostkami venujú aktuálnym aj nadčasovým témam z oblasti umenia a kultúry a zo zákulisia galerijnej praxe.

V minulom roku rozobrali napríklad zbierku moderného umenia v SNG; tému prepojenia umenia a spirituality; postoja spoločnosti k architektonickému dedičstvu neskorej moderny; angažovaného umenia; materstva, sexuality a slobody v umení. Podcast SNG od roku 2023 nahrávame vo vlastnom štúdiu priamo v galérii.

Online aj na obrazovky pribudol seriál v produkcii RTVS *Otvorení umeniu*, ktorý približuje príbehy umeleckých diel a ich autorov zo zbierok národnej galérie, ale aj činnosť SNG a jej známe aj menej známe osobnosti. V decembri sa dostal do kín nový film režisérok Jany Durajovej a Leny Kušnierikovej *Pozor, padá SNG!* o dlhotrvajúcej rekonštrukcii Slovenskej národnej galérie, jej úskaliach, prekvapivých momentoch aj o úsilí Alexandry Kušej, ktorá ako riaditeľka galérie stála na čele celého procesu.

192 153

návštev starého aj nového webu SNG

19 500

sledovateľov na Instagrame

23 000

sledovateľov na Facebooku

2080

sledovateľov na Youtube

14

nových epizód Podcastu SNG a 27 500 prehraní všetkých,
doteraz vydaných epizód

Budujeme a posúvame vizuálnu identitu SNG

Rok 2023 bol aj vo vizuálnej komunikácii SNG do veľkej miery pokračovaním projektu rekonštrukcie – postupne sme inštalovali a adaptovali komplexný informačný systém aj počas používania budovy návštevníkmi a personálom SNG. V tomto období sme viackrát zbierali spätnú väzbu a podnety od návštevníkov, ktoré sa priebežne snažíme zohľadňovať v pokračujúcom vývoji našej komunikácie v priestore galérie.

Súbežne sme začali s redizajnom celkovej vizuálnej identity SNG v zmysle pôvodného zámeru v synchronizácii s vizuálom info-systému, ako aj s architektúrou novej budovy, čo môžete vidieť napríklad na výraznom používaní mriežok a textúr, kontraste čiernej a bielej, minimalizácii použitia iných farieb. Centrálnym prvkom novej identity je nové písmo SNG Sans, vytvorené exkluzívne pre potreby inštitúcie jedným z najrešpektovanejších písmových dizajnérov Ondrejom Jóbom. Veríme, že sme, minimálne v okruhu zriaďovaných inštitúcií, jedni z prvých, ktorí niečo podobné iniciovali.

V roku 2023 sme realizovali grafický dizajn dlhodobých aj krátkodobých expozícií, nový rad produktov pre SNG merchandise, množstvo komunikačných nosičov a niekoľko komunikačných kampaní – napríklad *Rok (po)otvoreni* k celodennému programu k výročiu otvorenia či *Hľadaj šťastie* k výstave Petra Rollera so špeciálnou aktivitou pre verejnosť – hľadaním jeho kameňov / umeleckých diel v areáli galérie. Edičné a marketingové oddelenia rozbehli snahu o koncipovanie parametrov nami vydávaných publikácií tak, aby bol výsledok vizuálne súdržnejší než v minulosti.

VIZUÁLNA IDENTITA

98 000

kariet k výstavám, expozíciám a projektom
pre návštevníkov a návštevníčky

29 000

máp pre návštevníkov a návštevníčky

14 000

ďalších informačných a promo tlačených materiálov

200+70

citylightov + billboardov

900

plagátov vo verejnom priestore

30

reklám vo verejnej doprave

XVII

XVII.1

SHAUBMAROV MLYN – PEZINOK

Schaubmarov mlyn je súčasťou Slovenskej národnej galérie už od 70. rokov 20. storočia. Ide o jediný zachovaný potočný mlyn na Slovensku s funkčnou mlynskou technológiou. Nájdete tu expozíciu mlynárstva ako ukážku vývoja mlynárstva v maľokarpatskej oblasti od 18. storočia do polovice 20. storočia. Schaubmarov mlyn funguje aj ako galéria výtvarného umenia, v ktorej dostáva priestor najmä moderné a súčasné umenie a dizajn v koncepciách kurátorského tímu SNG. Osobitý charakter mlyna dopĺňa obnovený ovocný sad a kaviareň.

ORGANIZUJEME UMELECKÉ REZIDENCIE

Prostredie Schaubmarovho mlyna s ubytovacími kapacitami, ateliérom, galériou a pokojnou atmosférou je ideálne na krátky pobyt spojený s tvorbou. Náš rezidenčný program využívajú profesionálni i začínajúci umelci a umelkyne, umelecké kolektívy či študentstvo umeleckých vysokých škôl. Vďaka rezidentom a rezidentkám dopĺňame aktuálne výstavy súčasným diskurzom vo výtvarnom umení, obohacujeme lokálnu komunitu a vytvárame odborné zázemie pre profesionálnu výtvarnú scénu.

V minulom roku sme v mlyne realizovali 21 rezidenčných projektov, niektoré z nich v rámci otvorenej výzvy k výstave *Straty a nálezy*, ktorá bola určená na tvorbu a realizáciu komunitných projektov, sociálnych intervencií, projektov zapájajúcich lokálnu komunitu, alebo voľne nadväzujúcich na výstavu. Z desiatich prihlásených boli realizované štyri projekty. Druhá výzva k výstave *Na kusy. Fragment a torzo vo výtvarnom umení* požadovala reagovať na výstavu, intervenovať do nej či nejakým spôsobom súvisieť s jej témou. Prihlásilo sa 28 individuálnych i kolektívnych projektov, komisia vybrala päť z nich, ktoré sa uskutočnia v roku 2024.

TVORÍME PROGRAMY

V roku 2023 sme sa v programe pre odbornú aj širšiu verejnú zamerali na vytváranie platforiem pre stretnutie miestnych a rôznych iných komunit, prepájanie vysokého a nízkeho umenia i bežných činností s umeleckou tvorbou. Niekoľko podujatí malo formu performatívnych gastronomických stretnutí spojených s umením, ktoré zorganizovali Robo Švarc, Eva Takáčová a Viktória Revická či Dávid Koronczí. Otvárali sme aj rôzne spoločenské a inkluzívne témy – ukrajinské divadlo Cherson Teatr predstavilo tému inakosti a jej prijatia.

Posúvanie hraníc vnímania umenia priniesol festival Mela 2023, ktorý témou *I am the place* navodil tému lokálneho a periférneho a prestupoval medziodborovým kontextom umenie a kultúru smerom ku komunitnému či vedec-kému vnímaniu zvuku a zvukového umenia. Vystúpili na ňom Dona Benedita z Brazílie, Thomas Rohrer (CH), Christopher C. King aj ornitológovia z Poiplia či Harvanovci z Telgártu. Nechýbali workshopy, experimentálne divadlo (Divadlo Terén: Návšteva), tanec ani kritické a kurátorské výklady Martina Piačeka a Vladimíry Büngerovej. V máji sme opäť hostili Detskú noc literatúry, v zime privítali publikum na tradičnom vianočnom trhu.

REZIDENTI A REZIDENTKY V ROKU 2023

- Ester Sabik
- Ateliér Intermedií z VŠVU v Bratislave
- Nikola Balberčáková
- Veronika Hajdučíková
- Michal Mitro
- Natália Trejbalová
- Zuzana Žabková (a Eva Priečková)
- Fero Király
- Natália Ižáková
- kolektív autoriek Jana Hojstričová, Kristína Līgačová, Tatiana Takáčová, Kateřina Durďáková,
- Karla Šavrtková
- Slavomíra Ondrušová
- Jarmila Mitříková
- Ateliér PEOPLE ON EARTH
- Emil Leeger a Helena Škovierová
- Viktória Revická
- kolektív divadla
- Terén z Brna
- Bára Lungová
- Aliza Orlan
- Ateliér grafiky 1, AVU Praha pod vedením Davida Böhma a Slavomíry Ondrušovej
- študentstvo 1. ročníka odboru priemyselný dizajn zo Súkromnej strednej školy umeleckého priemyslu Bohumila Baču pod vedením Viliama Slaminku

VZDELÁVAME

Vzdelávacie aktivity pre školy, rôzne organizované skupiny a rodiny s deťmi už tradične nadväzovali na dlhodobú mlynársku expozíciu a témy aktuálnych výstav, napr. budúcnosť dizajnu s dôrazom na životné prostredie, tradičné aj inovatívne sochárske techniky, dôležité inkluzívne spoločenské témy.

Prebiehajúce rodinné programy sme rozšírili o nové spolupráce so súčasnými umelcami ako napríklad rodinný program MINIMUM s Erikou Remencovou, ktorý priamo reflektoval jej dielo na výstave *Straty a nálezy*. Počas letných mesiacov sa konali dva turnusy detských letných táborov, ktorých obsah a tvorivé aktivity sa venovali tvorivým sochárskym technikám, materiálom a témam výstavy *Na kusy*.

Keďže naším cieľom okrem vzdelávania umením aj podpora a rozvoj kritického myslenia a objavovania nových poznatkov vlastnou tvorivou činnosťou, do stálej ponuky vzdelávania sme zaradili nové tvorivé programy. *Rôzno-radost'* sa venuje téme sociálnej inklúzie a prepojeniu mlynárskej expozície i histórie Schaubmarovho mlyna so súčasným účelom mlyna ako galérie. *HELP!* je program so zameraním na environmentálne témy v súčasnom umení a jeho súčasťou je recyklácia papierového odpadu.

V mlyne máme celoročne k dispozícii aj mlynský vzdelávací box, ktorý slúži ako samonosná vzdelávacia pomôcka pre všetkých návštevníkov a návštevníčky. Od roku 2023 sa venujeme aj odbornému vzdelávaniu v oblasti galerijnej pedagogiky, ponúkame prax a odborný mentoring študentom pedagogického minima v spolupráci s Vysokou školou výtvarného umenia.

1161

návštevníkov expozície a výstav

2478

návštevníkov 45 kultúrno-spoločenských programov

731

účastníkov 35 výchovno-vzdelávacích programov

ZVOLENSKÝ ZÁMOK

Zvolenský zámok patrí k najväčším vysunutým pracoviskám Slovenskej národnej galérie, ktorá je v súčasnosti najbohatšou obrazárňou a sochárskou inštitúciou na Slovensku. Zámok ponúka päť expozícií prezentujúcich kolekcie diel 14. – 21. storočia, množstvo živých kultúrnych a vzdelávacích programov aj zámockú kaviareň.

TVORÍME PROGRAMY

Na Zvolenskom zámku dávame priestor hudbe, filmu, literatúre, diskusiám aj koncertom. Týmto spôsobom sa snažíme fungovať ako širšie profilované kultúrno-komunitné centrum.

Okrem tradičnej Noci múzeí a galérií či mini-festivalu *Zámok bez zámkov* sa nám podarilo naše každoročné letné kino na nádvorí rozšíriť o jeho zimnú verziu v obľúbenej forme cestovateľskej prednášky spojenej s premietaním pod názvom *Južný pól*.

Za najvýznamnejšie podujatie považujeme moderovanú diskusiu *Príbehy spravodlivých* spojenú s hudobným koncertom Kataríny Koščovej a Daniela Špinera s premiérovou projekciou filmu *Mamička*. Autorkou projektu je Dagmar Mozolová, novinárka, ktorá už desať rokov prináša v Rádiu Slovensko príbehy statočných Slovákov, ktorí počas druhej svetovej vojny zachránili prenasledovaných ľudí židovského pôvodu. Do Zvolena pozvala pani Denisu Nikodémovú, ktorá osobne vyrozprávala svoj silný a dojemný príbeh o prežití holokaustu.

Pokračovali sme aj v dlhoročnej spolupráci s externými partnermi ako Mesto Zvolen, OOCR BBSK, Divadlo Jozefa Gregora Tajovského, Podpolianske osvetové centrum, miestne základné umelecké školy, promotéri hudobných telies a divadelných súborov, s ktorými sme zorganizovali desiatky kultúrnych podujatí. Ich počet však ovplyvnil havarijný stav

kanalizácie na vonkajšom nádvorí zámku a jej opravy spojené s archeologickým výskumom, ktoré sa uskutočnili v novembri.

VZDELÁVAME

Širokú škálu vzdelávacích aktivít na Zvolenskom zámku prispôbujeme metodicky, obsahovo aj organizačne špecifickým potrebám rôznych vekových kategórií. Naše edukačné a lektorské programy k expozíciám aj histórii zámku navštevujú najmä školské a organizované skupiny. Najlepšou bola spolupráca s materskými školami zo Zvolena a širšieho okolia, ktoré navštevovali program spojený s tvorivými dielňami pre predškolákov. V prvom polroku 2023 pokračovala výučba v rámci Univerzity tretieho veku na Technickej univerzite vo Zvolene. Letným semestrom

v podobe 10 blokov prednášok a workshopov pre 140 študentov sme ukončili dvojročný študijný program *História a umenie na jednom mieste* a túto spoluprácu rozšírili ďalším vzdelávacím programom *Svetové umenie* v cykle 9 prednášok pre 88 študentov a študentiek, ktoré viedla kurátorka SNG Zuzana Ludiková. Keďže o tento typ študijných programov je veľký záujem, od septembra sme pre UTV otvorili ďalší cyklus *História a umenie na jednom mieste*.

Pokračovali sme aj s ponukou tvorivých Sobotných bášt na zámku pre rodiny s deťmi, počas leta nechýbal ani denný tábor a dopoludňajšie tvorenie. V spolupráci s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu sme v rámci ich kampane *Zaži hrady inak* uskutočnili 5 animačných programov *Dobrodružstvo na zámku* zameraných na históriu zámku.

Dospelých oslovil nový cyklus prednášok venovaných obdobiu gotiky – *Gotika si s vami potyká*, kurátorské výklady aj tvorivá dielňa *Fotolaboratórium na zámku*, ktorá priniesla veľmi pozitívne ohlasy.

25 477

návštevníkov expozícií

5205

účastníkov 282 výchovno-vzdelávacích programov

1128

účastníkov 52 lektorských výkladov

1584

účastníkov 12 kultúrno-spoločenských programov

5494

účastníkov 43 kultúrno-spoločenských podujatí externých organizátorov

GALÉRIA ĽUDOVÍTA FULLU – RUŽOMBEROK

Galéria Ľudovíta Fullu v unikátnej budove-národnej kultúrnej pamiatky prezentuje výnimočnú tvorbu a dielo, ktoré SNG daroval Ľudovít Fulla. Vzhľadom na nevyhovujúci technický stav objektu bola však dlhodobá expozícia jeho diel začiatkom roka 2022 uzatvorená. Aj napriek tomu sme uplynulý rok pokračovali v rôznych kultúrnych aktivitách a výstavách, ktoré sme prispôbili novým podmienkam. V dôsledku zhoršujúceho sa stavu sme však galériu 9. septembra definitívne zatvorili pre verejnosť a začali s prípravami na dlho očakávanú rekonštrukciu. Aby sme nestratili kontakt s naším publikom, rozhodli sme sa premiestniť niektoré vzdelávacie podujatia do ružomerskej Galérie Rozeta a otestovať tak tento typ fungovania.

TVORÍME PROGRAMY

Medzi vrcholné akcie patril už 5. ročník mestského multižánrového festivalu *Fullove dni*. V spolupráci s Mestom Ružomberok sme participovali na dramaturgii a organizácii festivalu sériou 12 vzdelávacích a kultúrnych podujatí. V galérii aj mimo nej sme ponúkli výstavu, diskusie, populárny formát PechaKucha, tvorivé dielne a workshopy, koncerty, vizuálno-hudobnú performanciu, filmové projekcie či zelenú jazdu *Bicyklom za Fullom*. Počas celého trvania sa naviac ľudia zoznamovali s tvorbou Ľ. Fullu cez interaktívne vzdelávacie formáty v centre mesta.

Mimo festivalu si u nás diváci mohli pozrieť tanečné predstavenia, koncerty vážnej a súčasnej hudby *Hudba u Fullu* aj premietania filmov *Kino u Fullu* za účasti tvorcov a rôznych odborníkov.

Okrem Mesta Ružomberok dlhodobo spolupracujeme pri príprave a realizácii rôznych projektov aj so Spoločnosťou Kolomana Sokola o.z., s Filmtopiou, Kinedok, Film Expanded, s Fotobežka o.z., SimachArt o.z., Inštitútom RK, Vysokou školou výtvarných umení v Bratislave či Školou umeleckého priemyslu v Ružomberku. Pozitíva týchto spoluprác sa nám opäť potvrdili aj v roku 2023.

VZDELÁVAME

Naše lektorské výklady, tematické stretnutia aj tvorivé dielne navštevujú v najväčšom počte školské skupiny, ale aj rodiny s deťmi či dospelí. V poobedných hodinách a počas víkendov sme pokračovali v pravidelných formátoch *Familiart* pre rodičov s deťmi vo veku 2-7 rokov, *Áno-ume-nie* – výtvarka v galérii pre deti vo veku 7-15 rokov aj *Ručne stručne* pre dospelých a deti 10+. Nechýbali ani obľúbené prednášky a workshopy s umelcami *Zaži dejiny umenia* pre mladých a dospelých.

Pre deti sme v lete pripravili dva týždňové denné tábory zamerané na témy *Jedlo a umenie*

a *Z ilustrácie do ilustrácie*; počas zimných, jarných a letných prázdnin sme realizovali rôzne aktivity v rámci formátu *Prázdniny u Fullu*.

10 589

návštevníkov expozícií a výstav

6945

účastníkov 424 výchovno-vzdelávacích programov

414

účastníkov 10 kultúrno-spoločenských programov

XVII.4

KAŠTIEĽ STRÁŽKY

V bývalom sídle rodiny Mednyánszkych a Czóbelovcov, rekonštruovanom v 70. a 80. rokoch 20. storočia pre potreby SNG, predstavujeme v rámci expozícií dielo Ladislava Mednyánszkeho, tvorbu poslednej majiteľky kaštieľa, barónky Margity Czóbelovej, portrétnu tvorbu na Spiši 17. – 19. storočia, zbierku historickej knižnice aj mobiliár kaštieľa. Voľný čas môžete stráviť aj na množstve vzdelávacích a sprievodných programoch, v kaviarni na nádvorí kaštieľa alebo v čarovnom prílahlom anglickom parku s expozíciou plastiky.

TVORÍME PROGRAMY A VZDELÁVAME

Tak ako na ďalších vysunutých pracoviskách SNG, aj v Strážkach vybočujeme z programov mimo výtvarného umenia. V uplynulom roku sme v kaštieli hostili napríklad klavírne recitály Daniela Buranovského a Eleny Letňanovej, ozveny filmového festivalu Jeden svet pre študentov stredných škôl s dokumentmi o ľudských právach a globálnych problémoch Zeme, divadelné predstavenie *Rómske rozprávky* divadla SpozaVoza aj scénickú performanciu Viktórie Revickej o hľadaní vlastnej identity. Publika sa prišlo pozrieť aj na kaštieľske hry s divadelným popoludním a na program v rámci víkendu otvorených parkov a záhrad. Seniori u nás mohli tráviť čas na popoludňajších prednáškach približujúcich oblasť Spiša, rodinu Czóbelovcov a Mednyánszkych spojených s rôznymi umeleckými témami.

Priestory kaštieľa a historického parku slúžia aj ako prostredie pre vzdelávacie programy spojené s históriou kaštieľa a so zbierkami SNG pre deti z materských škôl, žiactvo základných škôl i rodiny s deťmi. Často na týchto programoch vítame aj žiakov špeciálnych škôl, ktorí odchádzajú s vynikajúcou spätnou väzbou.

12 490

návštěvníkov expozícií na 1776 lektorských výkladoch

1569

účastníkov 85 výchovno-vzdelávacích programov

1512

účastníkov 39 kultúrno-spoločenských programov

XVIII

Zo SNG o SNG

1. Čo pre teba patrí medzi top udalosti/momenty spojené so SNG v 2023?
2. Aké je tvoje najobľúbenejšie miesto v areáli SNG a prečo?
3. Ako by si chcel/a, aby verejnosť vnímala SNG?
4. Ak by bola SNG človek, ako by podľa teba vyzerala?
5. Čo by si SNG zaprial/a na najbližších pár rokov?

LUĎKA KRATOCHVÍLOVÁ
edičná a jazyková redaktorka

4. Personifikovanú galériu si nepredstavujem – ponechajme jej podobu stavby, možno aj trochu „rozsochatej“, rozpriestranenej, ale stále jedinečnej... Čas preverí kvality. A samotná inštitúcia môže zabodovať výstavným programom bez tendenčných zákrut a mimo komerčných prúdov.
5. Nech sa stále vyvíja a nezaspí v stagnácii pod slepo-hluchým dojmom, že už je tam, kde chcela byť. Konkurencia nespí a žiadna sláva netrvá večne.

1. Architektúra 58-89 / prednáška Vladimíra 518; fotodokumentáčna výstava k histórii výstavby + devastácie + rekonštrukcie SNG.

2. Východné + západné okno na 3. poschodí Premostenia; knižnica Nade & Kornela Földváriovcov; vždy novootvárané výstavy, ktoré je potrebné zhodnotiť vlastným „okom“ – bez referencií a „recenzií“ na sociálnych sieťach.

3. Ako sebavedomú inštitúciu/ múzeum moderného umenia s atraktívnou výstavnou ponukou + zmysluplným sprievodným programom, ktoré (oboje) nielen zaujme, ale najmä rozšíri obzor poznania.

MIRKA NEMŠÁKOVÁ
vedúca oddelenia
návštevníckeho servisu

1. Pre mňa to bola návšteva holandského kráľa Viliama Alexandra a kráľovnej Máximy. Je skvelé, že sa galéria tak krátko po znovootvorení stala miestom (aj) diplomatických návštev.

2. Výhľad z oboch krídiel z 1. poschodia Vodných kasární na nádvorie. Návštevníci tadiaľ väčšinou iba prejdú, mňa tu ale môžete často vidieť stáť pri okne a pozorovať „džavot“ na nádvorí.
3. Ako príjemné a priateľské miesto, kde môžete zájsť aj keď nechcete vidieť žiadnu výstavu.
4. Ako babička, ku ktorej chcete stále chodiť na prázdniny. Dostať sa múdra, aby ste sa od nej niečo naučili, pohostinná a láskavá. Ale aj trochu prísna, s jasne určenými hranicami.
5. Aby tu stále pracovali ľudia, ktorí sú zapálení pre svoju prácu. Hovorí sa, že práca v kultúre je poslanie. A ono to tak naozaj je.

PEŤO PIVODA
galerijný pedagóg

1. Pre mňa to bolo roznášanie Petrogramov – jednak som bol vďačný za možnosť zapojiť sa do tohto výnimočného projektu a tiež ma veľmi bavilo hľadanie takých miest v areáli, aby sa

kamene nedali nájsť hneď, ale aby zároveň ich ukladanie prebehlo rýchlo a nenápadne a tájomstvo ich roznášania nebolo prezradené. :) Pracovne pre mňa boli silným zážitkom stretnutia so skupinami na vzdelávacích programoch, ktoré v galérii prebiehajú od minulého roka, aj vďaka spoluprácam s rôznymi organizáciami, napr. s členmi*kami Unie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, klientmi*kami integračného programu OZ Vagus Medzimiesto alebo s aktívnymi seniormi*kami.

2. Veľmi sa teším z novej knižnice a študovne. Mám rád aj všelijaké efekty prirodzeného svetla v budove, vďaka ktorým má priestor vždy trochu iné vyznenie, napr. cez deň v Premostení, alebo v zlatej hodinke vo výtvarnom ateliéri počas večerných programov, keď ho spod Premostenia zaleje mäkké oranžové svetlo. A ľudí by som zobral aj do expozície Sakrálneho umenia, ktorá je ako celok vizuálne veľmi silná a zdá sa mi, že stále nie úplne docenená.

3. + 4. Odpovede na túto a nasledujúcu otázku by som spojil: Uvoľnená s názorom, odborná s nadhľadom. A aj vtipná.
5. SNG by som do najbližších rokov zaprial kontinuitu, slobodu, citlivosť a veľa ďalších nových podnetov.

IGOR RJABININ
programátor lab.SNG

1. Tak asi pochopiteľne otvorenie SNG. Veľmi ma teší, že to nie je len výstavný priestor. Ale je otvorený mnohým formám kultúry – festivaly Sensorium, Next, festival inakosti, filmy v Lumièri atď.

2. Ach, je ich viac. Ale to, čo je na nádvorí, to je pre mňa magic – a stále to na mňa účinkuje, ako keby som tam bol prvýkrát. Hra so svetlom, ktoré prechádza cez koruny stromov, ktoré okrem iného pamätajú všetky možné podoby nádvoría – a som veľmi rád, že tam stále rastú.

3. Asi mi príde dôležité, aby ju ľudia vnímali ako svoju, a nie tú „ich“. Nevie, nakoľko sa to darí, ale predstavujem si SNG ako inštitúciu otvorenú všetkým, kde si každý niečo nájde. Zároveň mi príde veľmi dôležité, aby to nebola len „bratislavská“, ale všadeprítomná galéria, a s tým prichádza aj záväzok vedieť sa venovať aj jej pôsobeniu v online svete.

4. Nuž, ja vidím na prvé zamyslenie Sandru (pozn. Kusú) v tej A-čkovej sukni (predsa Slovenská národná galéria. :) Veselá a vlúdna, ale s iskrou niečoho nezbedného/roztopašného.

5. Aby so ctou ustála všetky možné spoločenské/politické turbulencie a zachovala si dôveryhodnosť voči obyvateľom tejto krajiny. No zároveň aby sa nikdy nestala len takou beztvorou a vlašnou inštitúciou bez vlastného hlasu a postoja.

Ďakujeme za ocenenia a nominácie

CE ZA AR 2023 – cena v kategórii

Fenomény architektúry

CE ZA AR 2023 – cena SKA v kategórii

Patrón architektúry

CENA DUŠANA JURKOVIČA 2023

STAVBA ROKA 2023 – hlavná cena

STAVBA ROKA 2023 – cena Ministerstva dopravy SR

za celospoločenský prínos v oblasti architektúry

a stavebníctva

CENA NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

2023 – špeciálna cena pre Alexandru Kusú, Katarínu

Bajcurovú a kolektív za kultúrny počin rekonštrukcie,

dostavby a modernizácie areálu SNG

CENA PRIMÁTORA ZA ROK 2023 – cena pre

Alexandru Kusú a Katarínu Bajcurovú za dôležitý prínos

v podpore umenia na Slovensku a významné pričinenie

sa o obnovu a rozvoj Slovenskej národnej galérie

NOMINÁCIA NA CENU MIES VAN DER ROHE 2024

„Napĺňa nás hrdosťou, že sme mohli byť aj
v predošlom období generálnym partnerom
Slovenskej národnej galérie. Umenie vnímame
zo širšieho celospoločenského pohľadu, a preto
nás teší, že môžeme vďaka nášmu partnerstvu
prispievať k jeho dôležitej úlohe v spoločnosti.“

MICHAL LIDAY

predseda predstavenstva
a generálny riaditeľ Tatra banky

VÝROČNÁ SPRÁVA SNG ZA ROK 2023

Redakčné a editorské spracovanie:
Klára Hudáková

Úvodný text:
Alexandra Kusá

Grafický dizajn:
Simona Császárová

Jazyková korektúra:
Luďka Kratochvílová

Fotografie:
Šimon Lupták, Matej Kautman, Juraj Starovecký,
Martin Deko, Lenka Marföldy, Marek Jančúch,
Soňa Maletz, Šimon Parec, Archív SNG

www.sng.sk
www.webumenia.sk

Generálny
partner SNG

Mediálni
partneri

Partneri

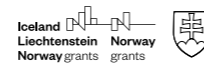

.tasr.

SITA

CITYLIFE.SK
CO SA DEJE V BRATISLAVE A OKOLI

in.ba

Pravda

artalk

GoOut

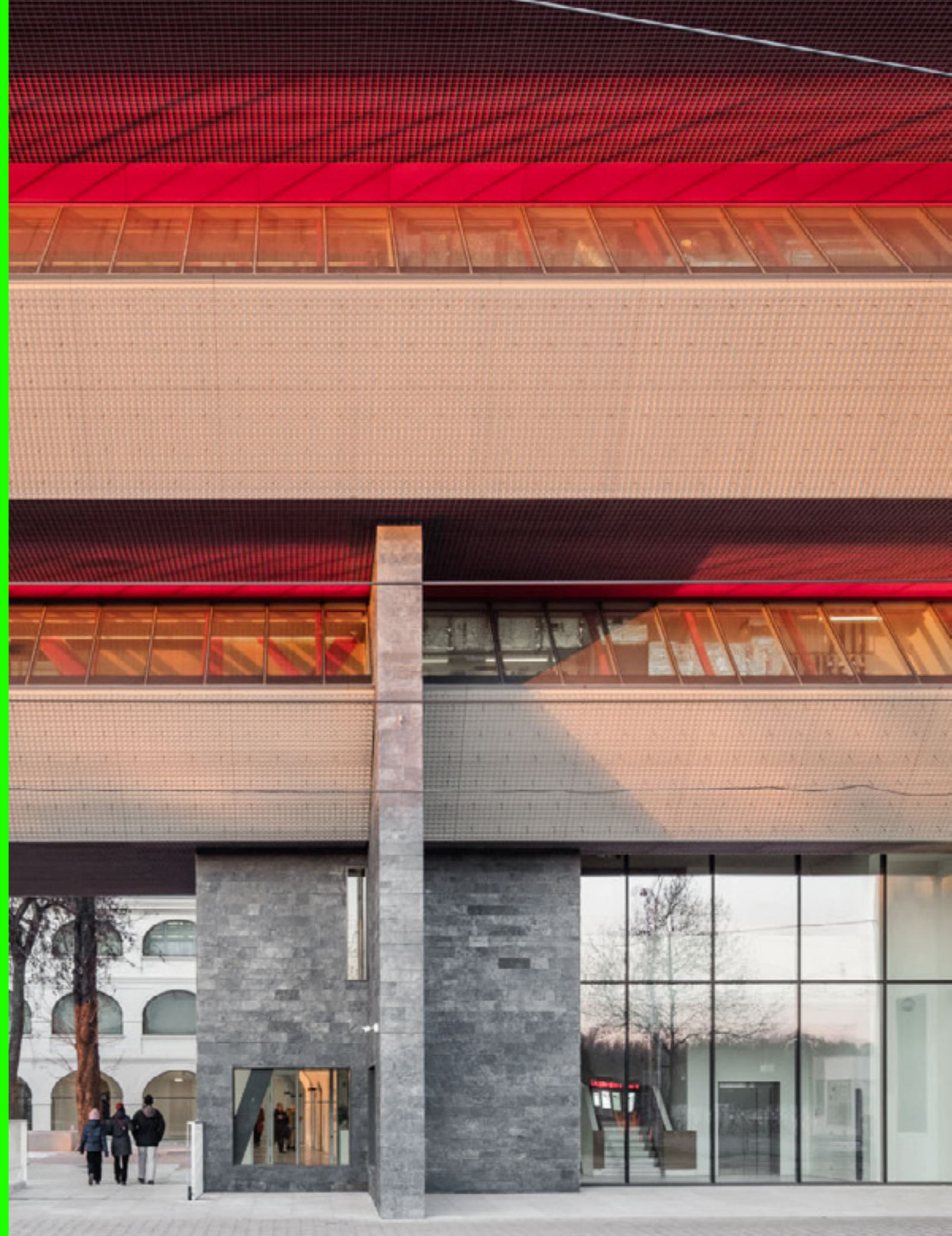
rtv:
ROZHLAS A TELEVIZIA
SLOVENSKA

RÁDIO
DEVÍN

RÁDIO
_FM

KM

Ďakujeme za podporu aj v roku 2023
všetkým našim návštevníkom, návštevníčkam,
podporovateľom, spolupracujúcim
inštitúciám a partnerom.

Vyčerpávající, no zaujímavé info o SNG.